almena
cooperativa feminista

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

AVALUACIÓ DELS CIRCUITS TERRITORIALS PER L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA A CATALUNYA: TERRES DE L'EBRE

Autoria:

Almena Cooperativa Feminista, SCCL

Observatori de Cobertura de Conflictes de la Universitat Autònoma de Barcelona

Núria Francolí i Sanglas

Júlia Vega Soria

Isabel Muntané i Rodríguez

Per encàrrec de: Institut Català de les Dones

Maig 2019, Barcelona.

Agraïments:

Agrair especialment la col·laboració i implicació de totes les professionals que han participat al treball de camp d'aquesta avaluació, especialment a les coordinadores territorials i tècniques de l'ICD, a les coordinadores dels equips comarcals i a les coordinadores dels SIE. També voldríem agrair la participació de la Sra. Mercè Fernàndez, que com adjunta a la presidenta de l'ICD des de l'any 2003 fins a l'any 2010 va ser la responsable política del treball per l'abordatge de les violències masclistes, i la Sra. Laia Rosich, que com a consultora en violència masclista de l'Associació de dones El Safareig va treballar de l'any 2008 a 2010 en la creació del model de circuits per l'abordatge territorial de la violència masclista a Catalunya i en la seva implementació.

Descàrrega de responsabilitats:

Les visions expressades en aquesta publicació emergeixen de les anàlisis realitzades per les seves autores, i no necessàriament representen les de l'Institut Català de les dones.

1. ESTRUCTURA ORGÀNICA DEL CIRCUIT 5
1.1. Creació i composició 5
1.2. Rols i funcions 10
1.3. Operativitat i grau d'implicació 20
2. COMUNICACIÓ DELS CIRCUITS 21
2.1. Comunicació els circuits per òrgans 21
2.2. Comunicació interna horitzontal 28
2.3. Comunicació interna vertical 29
2.4. Comunicació externa 33
3. TREBALL EN XARXA 34
3.1. Treball en xarxa dins del circuit 34
3.2. Marc conceptual compartit 42
3.3. Definició i objectiu del treball en xarxa 43
3.4. Com es garanteix el treball en xarxa: 45
3.5. Coordinació entre professionals 51
3.6. Punt forts del treball en xarxa 55
3.7. Punt febles del treball en xarxa 55
4. MECANISMES DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ 55
4.1. Mecanismes de seguiment i control dels protocols supracomarcals i comarcals 55
5. LIDERATGE DELS CIRCUITS PER PART DE L'INSTITUT CATALÀ DE LES DONES 57
5.1. Lideratge dels circuits 57
6. VALORACIÓ GENERAL DEL CIRCUIT 65
6.1. Valoració del circuit 65
7. CONCLUSIONS DEL CIRCUIT DE TERRES DE L'EBRE 66
7.1. Estructura orgànica del circuit 66
7.2. Funcions 67
7.3. Comunicació 68
7.4. Treball en xarxa 70
7.5. Mecanismes de seguiment i avaluació 73
7.6. Lideratge del circuit 74
7.7. Valoració general del circuit: èxits i reptes 75

CIRCUIT DE LES TERRES DE L'EBRE

1. ESTRUCTURA ORGÀNICA DEL CIRCUIT

1.1. Creació i composició

Des de la coordinació política del circuits s'explica que el circuit es va posar en marxa l'any 2009. A més, s'explica també que el procés es va iniciar convocant a totes les professionals per iniciar i treballar conjuntament la redacció del protocol. Aquest procés es va fer amb l'acompanyament i assessorament de l'associació de dones El Safareig i el lideratge de l'ICD. El protocol territorial es va finalitzar l'any 2010 però no es va signar fins l'any 2012, any en el qual el document es va revisar i es aconseguir la signatura de totes les parts integrants del circuit.

La MI va ser l'òrgan que va donar poder a la CT perquè elaborés el protocol i perquè, tot seguit, es despleguessin els diferents EC. Així, el 12 de febrer de 2009 es va reunir per primera vegada la MI de les Terres de l'Ebre a la Delegació del Govern per signar el compromís polític de la redacció i execució del Protocol per a l'abordatge de la violència masclista de les Terres de l'Ebre i per donar el suport institucional per constituir el circuit. El 6 de maig de 2009 es reuneix per primera vegada la CT formada per tècnics i tècniques de tots els departaments territorials de la Generalitat de Catalunya, de l'administració local d'entitats del territori amb el recolzament i coordinació de l'Institut Català de les Dones a les Terres de l'Ebre. El 23 de novembre de 2010, gràcies a l'esforç de la CT i dels EC, el protocol per a l'abordatge de la violència masclista a les Terres de l'Ebre està redactat i consensuat i passa a ser una eina de treball imprescindible per una actuació responsable i efectiva. Durant els anys 2011 i 2012 es van anar recollint i afegint esmenes al protocol aportades pels diferents departaments i/o organismes implicats. Finalment, el 29 de maig del 2012 es va reunir la MI per signar el Protocol per a l'abordatge de la violència masclista a les Terres de l'Ebre.

En relació a la composició, a continuació es presenten els llistats de les persones que formen part de cada un dels òrgans en el marc del circuit territorial de Terres de l'Ebre.

Mesa Institucional

La MI del circuit territorial de les Terres de l'Ebre està composada per 27 institucions:

- Ajuntament d'Amposta
- Ajuntament de Tortosa
- Assemblea Territorial de Dones de Terres de l'Ebre
- Audiència Provincial de Tarragona
- Col·legi d'Advocats i Advocades de Tortosa
- Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre
- Consell Comarcal de la Terra Alta
- Consell Comarcal de Montsià
- Consell Comarcal del Baix Ebre
- Coordinació Territorial de Joventut de les Terres de l'Ebre

- Delegació Territorial del Govern a Terres de l'Ebre
- Demarcació del Col·legi de Periodistes de Catalunya a les Terres de l'Ebre
- Diputació de Tarragona
- Fiscalia de l'Audiència Provincial de Tarragona
- Institut de Medicina Legal de Catalunya
- Oficina de l'Institut Català de les Dones a les Terres de l'Ebre
- Regió Policial de les Terres de l'Ebre
- Representació Territorial de l'Esport de les Terres de l'Ebre
- Serveis Territorials d' Interior de les Terres de l'Ebre
- Serveis Territorials d'Empresa i Coneixement
- Serveis Territorials d'Ensenyament de les Terres de l'Ebre
- Serveis Territorials de Cultura Terres Ebre
- Serveis Territorials de Justícia de les Terres de l'Ebre
- Serveis Territorials de Salut de les Terres de l'Ebre
- Serveis Territorials de Territori i Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre
- Serveis Territorials Governació i Relacions Institucionals de les Terres de l'Ebre
- Serveis Territorials de Treball, Afers Socials i Famílies

Segons les dades facilitades per la coordinació tècnica del circuit, a la última reunió de la MI hi van assistir 26 persones.

Comissió Tècnica

La CT del circuit territorial de les Terres de l'Ebre està composada per 22 institucions:

- Ajuntament d'Amposta
- Ajuntament de Tortosa
- Col·legi d'Advocats i Advocades de Tortosa.
- Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre
- Consell Comarcal de la Terra Alta
- Consell Comarcal del Baix Ebre
- Consell Comarcal del Montsià
- Coordinació territorial de joventut
- Cos de Mossos d'Esquadra de Terres de l'Ebre
- Cos de Policia Local de Terres de l'Ebre.
- DGAIA
- Fiscalia Provincial de Tarragona
- Medicina Legal
- Oficina Institut Català de les Dones a les Terres de l'Ebre
- Oficina Institut Català de les Dones a les Terres de l'Ebre

- Servei d'Intervenció Especialitzada de Terres de l'Ebre
- Serveis Territorial a Terres de l'Ebre del Departament de Treball
- Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre de Justícia
- Serveis Territorials a Terres de l'Ebre del Departament d'Ensenyament
- Serveis Territorials a Terres de l'Ebre del Departament de Salut
- Serveis Territorials a Terres de l'Ebre del Departament de Salut
- Subdirecció Territorial a les Terres de l'Ebre del departament d'Interior

Segons les dades facilitades per la coordinació tècnica del circuit, a la última reunió de la CT hi van assistir 16 persones.

Equips Comarcals
L'EC del Baix Ebre està composat per 19 institucions:

Baix Ebre

- Ajuntament de Tortosa
- CAP Alfara i els Reguers
- Consell Comarcal del Baix Ebre
- EAIA Comarcal Baix Ebre
- Fiscalia
- Hospital de la Santa Creu (CAS Drogodependències)
- Hospital Verge de la Cinta
- Hospital Verge de la Cinta
- Institut Català de la Salut
- Institut Català de les Dones
- Mossos d'Esquadra
- Oficina de Treball de Tortosa
- Pere Mata - Salut Mental
- Policia Local Tortosa
- Serveis Educatius (EAP Baix Ebre)
- Serveis Territorials de Justícia
- SIAD
- SIAD
- SIE

Riera d'Ebre
L'EC de la Riera d'Ebre està composat per 15 institucions:

- Centre Salut Mental Móra
- Consell Comarcal Ribera d'Ebre
- Consell Comarcal Ribera d'Ebre
- Consell Comarcal Ribera d'Ebre

- Consultori de Miravet
- Coordinadora SIAD
- Fiscalia
- Hospital comarcal Mora d'Ebre
- Institut Català de les Dones
- Mossos d'Esquadra
- Oficines d'Atenció a la Víctima
- Policia Local
- SIE
- Taula Territorial inserció laboral (OTG)
- Treballadora Social

Montsià

L'EC del Montsià està composat per 16 institucions:

- Ajuntament d'Amposta
- Centres de Salut (CAP Alcanar)
- Centres hospitalaris (Hospital Comarcal Amposta)
- Consell Comarcal Montsià
- EAIA Montsià
- Fiscalia
- Institut Català de les Dones a Terres de l'Ebre
- Mossos d'Esquadra
- Oficines d'Atenció a la Víctima
- OTG Amposta
- Policia Local
- Serveis Educatius
- SIAD
- SIAD Montsià
- SIE
- Unitat Polivalent Salut Mental Amposta

Terra Alta

L'EC de la Terra Alta està composat per 14 institucions:

- ASSIR
- Centre de Salut Mental Móra d'Ebre
- Centres de Salut (Atenció primària)
- Consell Comarcal
- EAIA
- Fiscalia
- Hospital comarcal Móra d'Ebre
- Institut Català de les Dones a Terres de l'Ebre
- Mossos d'Esquadra
- Oficines d'Atenció a la Víctima (D. Justícia)
- Serveis Educatius
- SIAD
- SIE
- Taula Territorial inserció laboral (OTG)

En relació a la composició de la MI, des de la coordinació política del circuit s'apunta que a l'inici es van introduir les institucions que es creia que podien estar vinculades amb

violència, però llavors, al llarg dels anys s'ha anat comptant amb totes aquelles institucions que s'ha cregut convenint involucrar. En aquest sentit, s'explica que la MI és un òrgan dinàmic que pot anar canviant (i de fet ha canviat) amb el temps.

En relació a la composició de la CT, des de la coordinació tècnica del circuit s'apunta que seria important que dins de la CT es pogués comptar amb la participació d'entitats especialitzades en atenció a dones, però s'explica que al territori només n'hi ha una i té poca activitat.

Encara en relació a la composició dels òrgans dels circuit, des dels EC s'explica que quan organitzen les trobades, conviden a qui creuen que seria interessant que participés, encara que no formi part dels EC com a tals.

> "Joventut no forma part dels equips comarcals. Alguna comarca els convida a participar i assisteixen.", Membre EC Terres de l'Ebre.

> "Des de l'EC tenim la possibilitat de convidar a qui creiem que pot aporta alguna cosa. Per exemple, arran de la preocupació de com fer casar el protocol de VM i el protocol d'infància tenim de forma permanent una companya de l'EAIA a l'EC. ", Membre EC Terres de l'Ebre.

Finalment, és també important apuntar que el SIE de les Terres de l'Ebre és present a tots els EC i a la CT.

> "La relació amb les comarques la tenim a les taules dels EC que estan al circuit. El SIE intervé en cadascú dels circuits comarcals. Hi van les dues referents que fan la primera atenció a les dones, que són la treballadora social i l'educadora. Els EC tenen un coneixement més directe del cas que es pugui plantejar. I llavors jo com a directora vaig a la CT. D'aquesta forma tenim el contacte amb la problemàtica de la comarca.", Directora SIE Terres de l'Ebre.

1.2. Rols i funcions

En aquest apartat s'analitzen aspectes relacionats amb els rols i les funcions de cada un dels òrgans que constitueixen el circuit comarcal de les Terres de l'Ebre. L'anàlisi parteix de les funcions que es van descriure en el marc d'aquesta avaluació[1] per cada un dels òrgans i que es presenten a continuació:

Funcions vinculades a la MI:

- La MI facilita suport econòmic perquè es puguin portar a terme les accions destinades a abordar i eradicar la VM al territori.
- La MI facilita els recursos humans perquè es puguin portar a terme les accions destinades a abordar i eradicar la VM al territori.
- La MI anomena les persones membres de la CT.
- La MI designa les persones membres dels EC.
- La MI garanteix que les persones membres de la CT i EC comptin amb el temps i la legitimitat que necessiten.
- La MI estudia i aprova les propostes de la CT.
- La MI convoca periòdicament reunions de seguiment per avaluar el funcionament del circuit (1 any mínim).
- La MI forma part de la Comissió Nacional per una intervenció coordinada contra la violència masclista i informa bidireccionalment.

Funcions vinculades a la CT:

- La CT coordina i porta a terme la gestió estratègica i la dinamització del circuit territorial.
- Des de la CT s'ha creat o actualitzat un mapa de recursos del territori.
- Des de la CT s'ha elaborat un protocol territorial que inclou la definició d'un circuit d'intervenció.
- Des de la CT es fa un seguiment periòdic del curs de casos específics per detectar quan requereixen intervenció supracomarcal.
- Des de la CT s'ha nombrat un comissionat/da per exercir la funció de portaveu, que fa d'enllaç amb la MI i porta la relació amb els mitjans de comunicació quan aquests requereixen una visió tècnica.
- Des de la CT s'ha nombrat un comissionat/da per exercir la funció de portaveu que fa d'enllaç amb la MI i porta la relació amb els mitjans de comunicació quan aquests requereixen una visió tècnica.

[1] Les funcions es va descriure a partir de la informació disponible al Protocol Marc i els dels diferents protocols territorials vigents .

- La coordinadora tècnica de la CT fa la convocatòria de les reunions i les sessions, ordinàries i extraordinàries, estableix l'ordre del dia, recull propostes de la resta de membres i elabora les actes.
- La coordinadora tècnica de la CT condueix i modera les reunions de la CT.
- La coordinadora tècnica de la CT estableix comunicació entre les diferents persones membres de la CT.
- La coordinadora tècnica estableix comunicació territorial entre la CT i la MI i sol·licita reunions ordinàries o extraordinàries amb la MI quan s'escau.

Funcions vinculades als EC:

- L'EC garanteix que el circuit funcioni de forma correcta en l'àmbit comarcal.
- L'EC vehicula informació de forma bidireccional entre la CT i els i les AP.
- L'EC fa seguiment del protocol i resol els problemes derivats de la seva implementació.
- L'EC es convoca semestralment en reunions estratègiques o de casos.
- Existeix una persona coordinadora de l'EC que convoca les reunions, condueix i modera les sessions, fa les actes i transmet la informació i es relaciona amb la CT.

Els següents gràfics, juntament amb la informació qualitativa recollida durant el treball de camp, aporten informació sobre les funciones que es vinculen a cada un dels òrgans, així com quin és el grau d'acord o desacord de les persones que formen part de cada un d'ells en relació a les afirmacions anteriors. En primer lloc es presenta el gràfic que mostra les funciones vinculades a la MI[2].

[2] Per tal d'afavorir la visualització i la lectura s'han arrodint els percentatges dels gràfics. És per això que és possible que en algun d'ells el total de cada una de les barres no sigui 100% exacte.

Gràfic 1: Grau d'acord i desacord en relació a les funcions vinculades a la MI_Terres de l'Ebre

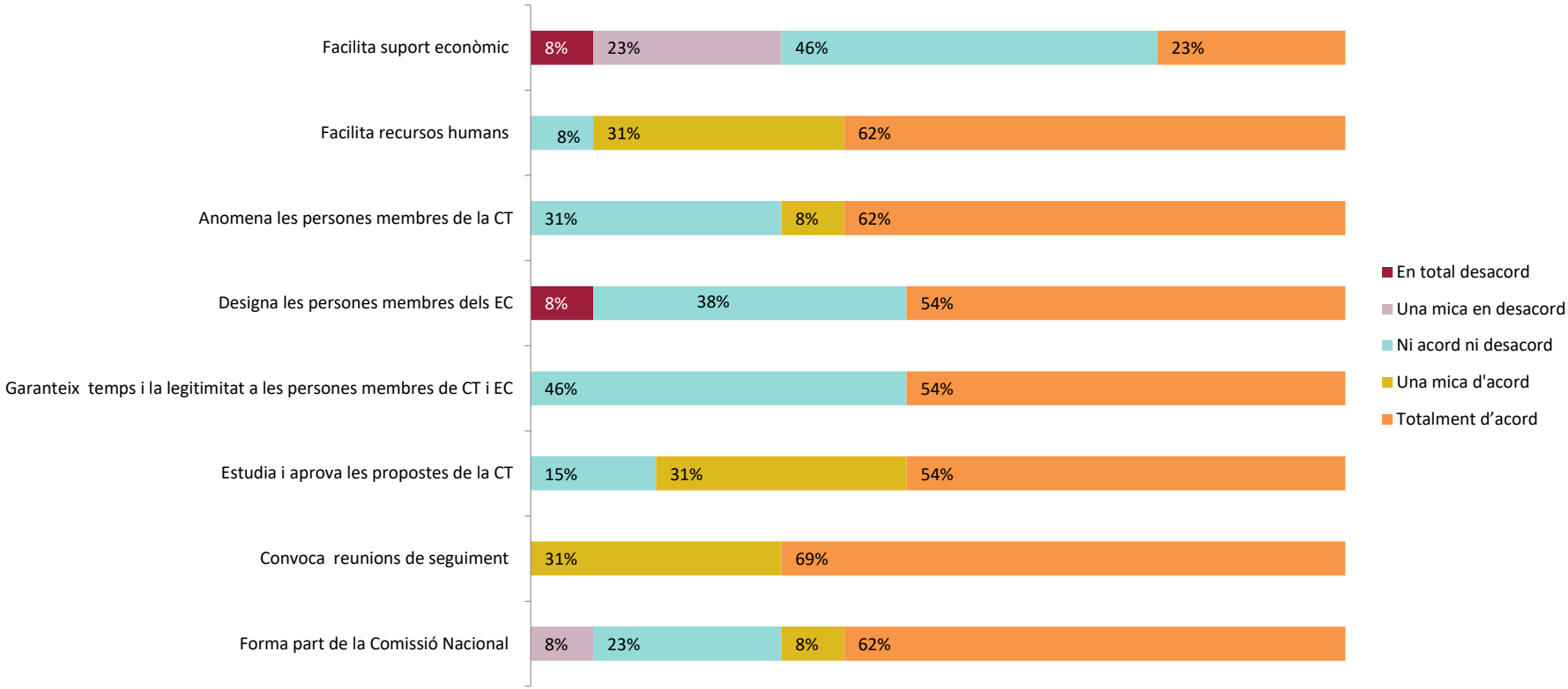

En un primer anàlisi general, es pot destacar que les valoracions de les persones membres de la MI són molt positives en relació al compliment de les funcions de la MI. Així, 7 de les 8 funcions presenten un grau de total acord per sobre del 54%.

Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) La MI convoca periòdicament reunions de seguiment per avaluar el funcionament del circuit (1 any mínim): 69% totalment d'acord i 31% una mica d'acord.
2) La MI facilita els recursos humans perquè es puguin portar a terme les accions destinades a abordar i eradicar la VM al territori: 31% totalment d'acord i 62% una mica d'acord.
3) La MI anomena els membres de la CT: 62% totalment d'acord i 8% una mica d'acord.

L'afirmació vers la qual hi ha més desacord és:

1) La MI facilita suport econòmic perquè es puguin portar a terme les accions destinades a abordar i eradicar la VM al territori: 8% en total desacord i 23% una mica en desacord. Per aquesta mateixa afirmació, destaca també el 46% de respostes concentrades a la categoria "ni acord ni desacord".

Les persones membres de la MI que van respondre el qüestionari demostren un alt compromís respecte la proporció dels recursos humans necessaris per al funcionament del circuit, però, en canvi, un molt baix compromís econòmic.

També cal destacar l'amplitud de la franja de persones que no es decanten ni per l'acord ni pel desacord en relació a algunes de les afirmacions plantejades, com per exemple "La MI garanteix que les persones membres de la CT i EC comptin amb el temps i la legitimitat que necessiten" i "La MI facilita suport econòmic perquè es puguin portar a terme les accions destinades a abordar i eradicar la VM al territori, ambdues amb un 46% de respostes.

L'anàlisi de l'entrevista amb la coordinadora política de les Terres de l'Ebre aporta informació complementària relacionada amb les funcions de la MI. Així, des de la coordinació política del circuit es fa referència a la idea de que el rol de la MI és fer possible que el circuit funcioni:

"[La MI] possibilita que després es faci tota la resta. Cada departament autoritza i posa els recursos a disposició de l'ICD, que és qui lidera i impulsa el circuit.", Coordinadora política Terres de l'Ebre

Seguint aquesta línia, i en relació a les funcions concretes de la MI, s'apunta que són: donar resposta a les necessitats de la CT, donar el vistiplau a les decisions que es prenen des dels altres òrgans i rendir comptes de l'activitat del circuit, ja que, tal i com apunta la pròpia coordinadora, les persones que configuren la MI són les últimes responsables de l'activitat del circuit.

Des de la coordinació política, i en relació a la facilitació de recursos humans perquè participin al circuit, s'afirma que mai s'ha posat cap impediment perquè la gent participi a les reunions del circuit. Tot i així, es troben amb alguns problemes que es concreten amb certes dificultats de participació part de professionals d'àmbits determinats.

> "Mai ningú ha posat cap impediment perquè els i les professionals assistissin a la reunions. Tot i així, ens trobem amb problemes, per exemple, amb Justícia. La mateixa professional hauria de venir a la CT i al EC i és complicat perquè això suposa que hauria d'assistir a moltes reunions.", Coordinadora política Terres de l'Ebre.

A nivell econòmic, la MI no té un pressupost que destina al circuit. No hi ha recursos econòmic ni pressupost assignats al circuit que provinguin des de la MI, però sí que hi ha personal assignat al circuit i recursos econòmics provinents exclusivament de l'ICD.

> "Des del circuit han sortit molts projectes en matèria de prevenció. Per exemple, des d'un EC es va dissenyar un projecte de prevenció als instituts de secundària i llavors l'ICD va dotar econòmicament aquest projecte. Tots els tallers de prevenció que es fan als instituts de les TE es paguen des de l'ICD. No hi ha un pla amb un pressupost assignat, però les iniciatives que sorgeixen de la CT se les dota de recursos econòmics. Si es disposés de més diners, es podrien fer més coses.", Coordinadora política Terres de l'Ebre.

A banda de la importància dels diners, la coordinadora política fa referència a la importància de la implicació dels i les professionals perquè el circuit funcioni.

Un cop analitzades les funcions vinculades a la MI, a continuació es presenta el gràfic que mostra les funciones vinculades a la CT.

Gràfic 2: Grau d'acord i desacord en relació a les funcions vinculades a la CT_Terres de l'Ebre

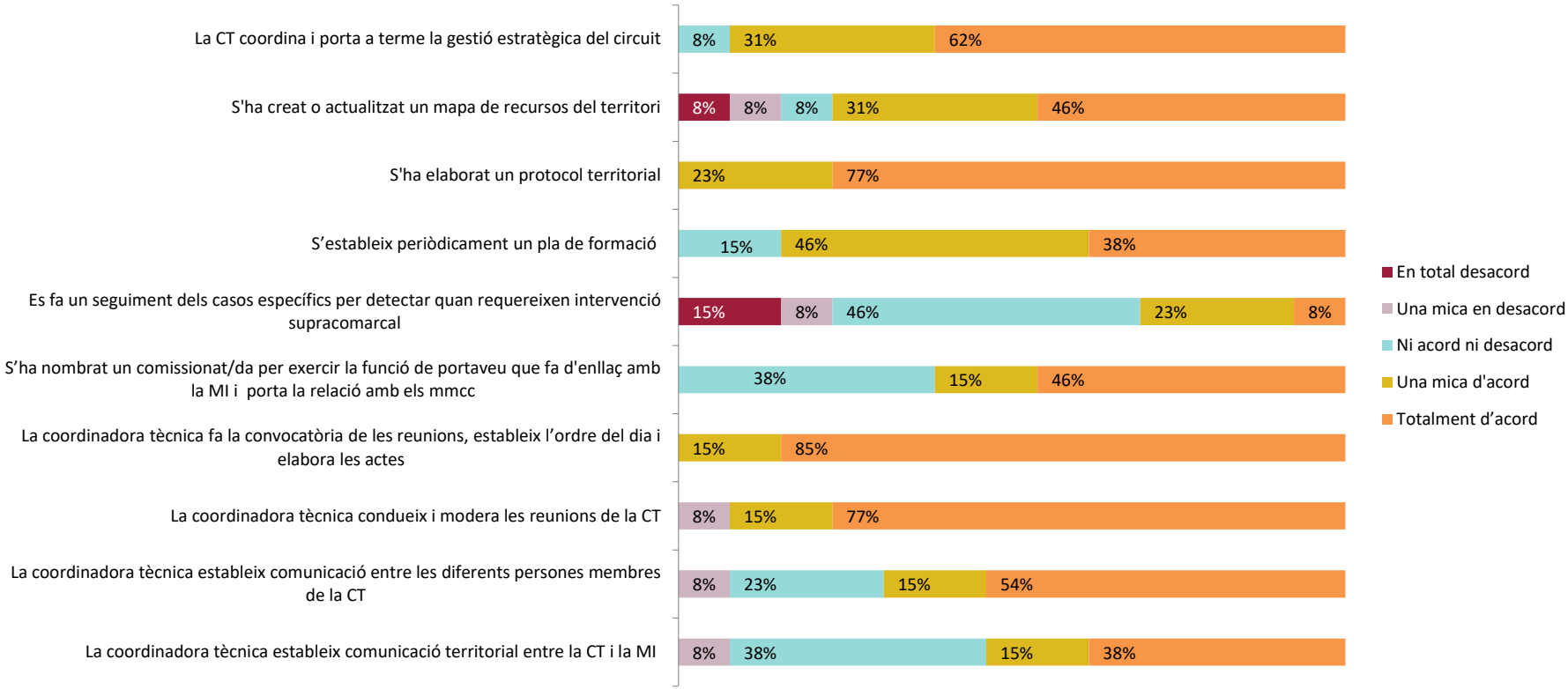

Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) La coordinadora tècnica de la CT fa la convocatòria de les reunions i les sessions, ordinàries i extraordinàries, estableix l'ordre del dia, recull propostes de la resta de membres i elabora les actes: 85% totalment d'acord i 15% una mica d'acord.
2) Des de la CT s'ha elaborat un protocol territorial que inclou la definició d'un circuit d'intervenció: 77% totalment d'acord i 23% una mica d'acord.
3) La coordinadora tècnica de la CT condueix i modera les reunions de la CT: 77% totalment d'acord i 15% una mica d'acord.

Destaca que en general, la gran majoria de les funcions vinculades a la CT acumulen un percentatge d'acord elevat. Així, 9 de les 10 funcions presenten un grau de acord per sobre del 52%. Aquest fet és important ja que suposo un indicador de que des de la CT s'estan portant a terme les funcions que li pertoquen.

L'afirmació vers la qual hi ha més desacord és:

1) Des de la CT es fa un seguiment periòdic del curs de casos específics per detectar quan requereixen intervenció supracomarcal: 15% total desacord i 8% una mica en desacord.

A banda de ser l'afirmació amb un grau de desacord més alt, és també l'afirmació que acumula un percentatge d'indecisió més elevat, ja que hi un 46% de les respostes es situen a la categoria " ni acord ni desacord". Per tant, és probable pensar que aquesta és una funció probablement poc incorporada des de la CT.

L'entrevista amb la coordinadora tècnica del circuit aporta informació complementària a aquestes dades estadístiques. Així, la coordinadora tècnica explica que la CT s'ha configurat com un espai on els i les professionals comparteixen necessitats i dificultats que es troben en l'abordatge de les violències masclistes al territori. A més, en el marc de la CT es treballa conjuntament per portar a terme accions comunes que permetin donar resposta a aquestes necessitats identificades. Finalment, la CT té també una funció de gestió estratègica i de coordinació del circuit territorial. De forma sintètica i esquemàtica, segons la coordinadora política, les funcions de la CT són:

- Dinamització territorial.
- Supervisar casos complexos per donar sortida, identificar dificultats que poden existir a diferents nivells d'intervenció i poder donar resposta.
- Dissenyar les accions de formació i sensibilització, que això ja ho fa.

- Elevar a la MI els problemes que puguin anar sorgint. Això és un problema perquè s'eleva poc. Només s'eleva allò positiu, però costa més elevar les dificultats que van sorgint.

En la mateixa línia, les funcions de la Coordinadora tècnica són:

- Convocatòria dels/les professionals a la CT.
- Acta reunions.
- Traspàs d'informació sobre accions conjuntes als/les professionals de la CT.

La coordinadora política del circuit, i no la coordinadora tècnica, és qui modera les reunions i qui estableix la relació entre CT i MI.

Un cop analitzades les funcions vinculades a la CT, a continuació es presenta el gràfic que mostra les vinculades als EC.

Gràfic 3: Grau d'acord i desacord en relació a les funcions vinculades als EC_Terres de l'Ebre

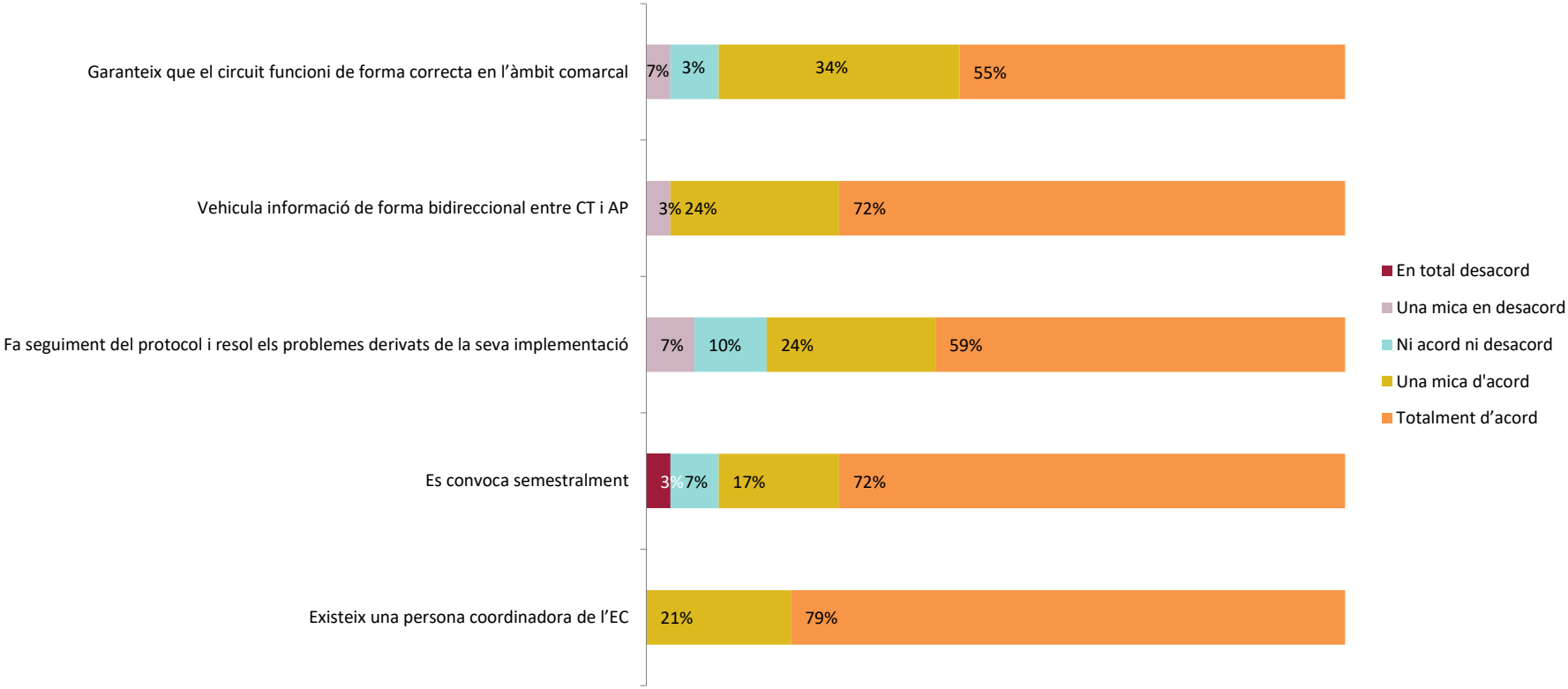

També en el cas de les respostes provinents dels EC la tendència és molt positiva en relació al compliment de les funcions pròpies d'aquests equips. Les 5 funcions presentades obtenen un grau de total acord per sobre del 83%.

Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) Existeix una persona coordinadora de l'EC que convoca les reunions, condueix i modera les sessions, fa les actes i transmet la informació i es relaciona amb la CT: 79% totalment d'acord i 21% una mica d'acord.
2) L'EC vehicula informació de forma bidireccional entre la CT i els i les AP: 72% totalment d'acord i 24% una mica d'acord.
3) L'EC es convoca semestralment: 72% totalment d'acord i 17% una mica d'acord.

No hi ha cap afirmació que generi un grau de desacord rellevant.

A partir de l'anàlisi de la informació qualitativa obtinguda en relació al rol i a les funcions dels EC, es pot afirmar que les funcions dels EC de les Terres de l'Ebre són: coordinar tots els i les professionals implicats en la gestió de casos de violència masclista, fer seguiment del protocol i consolidar el treball en xarxa entre professionals:

> "Coordinació de tots els que estem implicats ens els casos i supervisar en quin moment el protocol no s'ha complert o si hi ha errades dins del Protocol. Detectar possibles errors en la implementació del protocol i coordinar l'actuació entre tots en els casos concrets.", Membre EC Terres de l'Ebre.

> "Consolidar la xarxa de treball. Ara l'abordatge dels casos és molt més pràctic.", Membre EC Terres de l'Ebre.

> "Els EC com a motor dels circuits.", Membre EC Terres de l'Ebre.

> "Nosaltres som les portaveus, no de serveis socials, que és el nostre càrrec, som els portaveus de tot l'equip comarcal, encara que no pengin de nosaltres a nivell orgànic. És una mica estrany perquè a la CT sí que hi ha el seu representat [orgànic], però en realitat l'estem representat nosaltres com a membre de l'EC. Com a representants dels EC som les que aportem contingut a les reunions de la CT. " Membre EC Terres de l'Ebre.

Observant els resultats quantitatius i qualitatius es pot afirmar que els EC tenen molt incorporades i assolides les seves funcions vinculades, i això és un indicador d'un bon funcionament.

Més enllà del rol i de les funcions de cada un dels òrgans, és també interessant analitzar quin és el grau d'implicació de les persones que els composen, així com també l'operativitat de cada un dels òrgans. Aquesta informació es presenta en el següent apartat.

1.3. Operativitat i grau d'implicació

En aquest apartat s'analitzen qüestions relacionades amb l'operativitat de cada un dels òrgans, tals com la freqüència de les reunions, el acords als quals s'arriba, el compliment d'aquests acords i la documentació que es produeix, entre d'altres. A més, també s'analitza informació relacionada amb el grau d'implicació de les persones membres de cada un dels òrgans.

En relació amb l'operativitat de la MI a les Terres de l'Ebre es reuneix un cop l'any i la convocatòria es fa des de la Delegació del Govern a les Terres de l'Ebre, que és qui presideix la MI, a instància de l'ICD. En relació a l'assistència a les reunions, des de la coordinació tècnica s'apunta que aquesta és del 100%. Pel que fa al grau d'implicació, s'explica que, en general, és baix, que la participació és molt passiva i que la participació a la reunions es resumeix en assistir, escoltar i marxa. Tot i així, tot i el baix grau de participació i implicació, des de la coordinació política s'apunta que el grau d'interès entre les persones membres de la MI és alt. Com a resultat de les reunions, no es genera ni acta ni cap altra tipus de documentació.

> "L'interès hi és perquè l'assistència a les reunions del MI és alta. Quan falla alguna persona sempre és justificat.", Coordinadora política Terres de l'Ebre.

En relació a l'operativitat de la CT, aquesta es convoca 3 cops l'any i la convocatòria la fa la coordinadora tècnica del circuit. En relació a l'assistència, la coordinadora tècnica apunta que, tot i ser elevada, les baixes sempre són les mateixes: policia local de Tortosa, fiscalia, joventut i infància. Totes elles son institucions que, tot i està convocades, no assisteixen. En aquest sentit, la coordinadora tècnica mostra certa preocupació i creu que caldria fer alguna cosa per solucionar aquest problema.

En relació al grau d'implicació de les persones membres de la CT, la coordinadora tècnica apunta que en general és alt i que participen de forma activa a les reunions. Pel què fa als temes de debat i als acords als quals es sol arribar, la coordinadora tècnica fa referència als acords entorn les necessitats formatives dels equip. A més, també explica que un dels últims

acords al qual es va arribar va ser la creació d'un grup treball específic per l'abordatge de les violències sexuals als espai públics i d'oci. Explica que la idea seria que des d'aquest grup es poguessin treballar directrius generals sobre aquest tema que llavors es fessin extensives als diversos agents de proximitats del territori. En relació al grau de compliment dels acords que es prenen en el marc de la CT, la coordinadora tècnica explica que des de l'ICD es lidera el seguiment dels acords presos i es vetlla pels seu compliment. S'explica que, en general, el grau de compliment és alt. Finalment, en relació a la generació de documentació per part de la CT, s'apunta que a l'inici del circuit es van generar documents, entre ells el Protocol territorial de les Terres de l'Ebre per l'abordatge de les violència masclistes, tríptics comarcals dels serveis disponibles, etc., però que des de fa temps no s'ha produït més materials.

Pel què fa als EC, l'operativitat és molt diversa i cada un d'ells té les seves pròpies dinàmiques de funcionament. Tots ells es reuneixen periòdicament i organitzen les reunions responent a les necessitats del territori.

2. COMUNICACIÓ DELS CIRCUITS

2.1. Comunicació els circuits per òrgans

En aquest apartat s'analitzen aspectes relacionats amb la comunicació del circuit, tant elements relacionats amb la comunicació interna horitzontal entre les persones membres d'un mateix òrgan, com la comunicació interna vertical entre els diferents òrgans que el composen, així com la comunicació externa del circuits. L'anàlisi parteix del grau d'acord o desacord de les persones membre de cada un dels òrgans en relació a un llistat d'afirmacions que se'ls hi van plantejar i que es presenten a continuació.

Comunicació MI

- En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació horitzontal entre diferent persones membres de la MI.
- En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació vertical entre la MI i CT.
- La MI transmet les actes i els acords de les seves reunions a la CT.
- La MI rep les actes, els plans de treball, informes, eines i protocols que genera la CT.
- Com a membre de la MI, tinc un coneixement ampli de l'activitat que es porta a terme en el marc del circuit territorial.
- La comunicació del circuit és un element que caldria millorar.

Comunicació CT

- En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació horitzontal entre les diferents persones membres de la CT.

- En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació vertical entre la MI i CT i entre la CT i els EC.
- La CT rep les actes i els acords de la MI.
- La CT fa arribar a la MI les actes, els plans de treball, informes, eines i protocols que genera.
- Com a membre de la CT, tinc un coneixement ampli de l'activitat que es porta a terme en el marc del meu circuit territorial.
- La comunicació del circuit és un element que caldria millorar.

Comunicació EC

- En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació horitzontal entre les diferent persones membres dels EC.
- En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació vertical entre la CT i els EC i entre els EC i els i les AP.
- L'EC transmet casos, necessitats i propostes a la CT.
- L'EC rep les actes, els plans de treball, informes, eines i protocols de la CT.
- L'EC transmet informació útil pels diversos sectors als i les AP.
- Com a membre de l'EC, tinc un coneixement ampli de l'activitat que es porta a terme en el marc del circuit territorial.
- La comunicació del circuit és un element que caldria millorar.

Els següents gràfics, juntament amb la informació qualitativa recollida durant el treball de camp, aporten informació sobre elements relacionats amb la comunicació de cada un dels òrgans, així com sobre quin és el grau d'acord o desacord de les persones que formen part de cada un d'ells en relació a les afirmacions anteriors. En primer lloc, es presenta el gràfic que mostra els elements relacionats amb la comunicació del circuit valorats per la MI.

Gràfic 4: Grau d'acord i desacord de la MI en relació a elements vinculats a la comunicació del circuit_Terres de l'Ebre

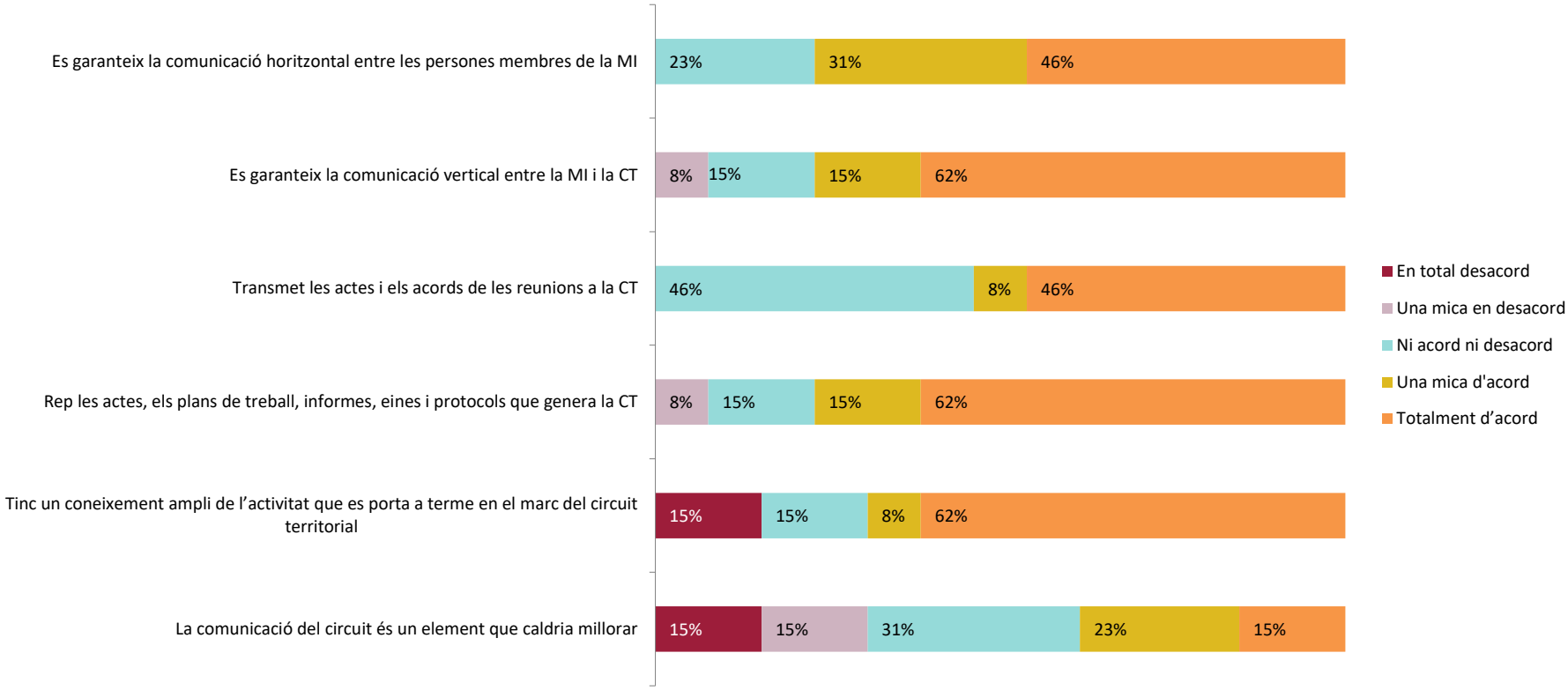

La percepció de la comunicació per part les persones membres de la MI és clarament positiva. Així, en 5 de les 6 afirmacions, mostren un grau d'acord entre el 54% i el 77%. Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació vertical entre la MI i CT: 62% totalment d'acord i 15% una mica d'acord.
2) La MI rep les actes, els plans de treball, informes, eines i protocols que genera la CT: 62% totalment d'acord i 15% una mica d'acord.
3) En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació horitzontal entre les persones membres de la CT: 46% totalment d'acord i 31% una mica d'acord.

L'afirmació vers la qual hi ha menys acord és:

1) La MI transmet les actes i els acords de les seves reunions a la CT: 46% totalment d'acord i 8% una mica d'acord.

D'altra banda, com a valoració general de la comunicació, destaca que només un 38% de les persones membres de la MI diuen estar totalment d'acord (15%) o una mica d'acord (23%) amb l'afirmació "La comunicació del circuit és un element que caldria millorar".

Un cop analitzats els elements vinculats a la MI, a continuació es presenta el gràfic que mostra els elements relacionats amb la comunicació del circuit valorats per la CT.

Gràfic 5: Grau d'acord i desacord de la CT en relació a elements vinculats a la comunicació del circuit_Terres de l'Ebre

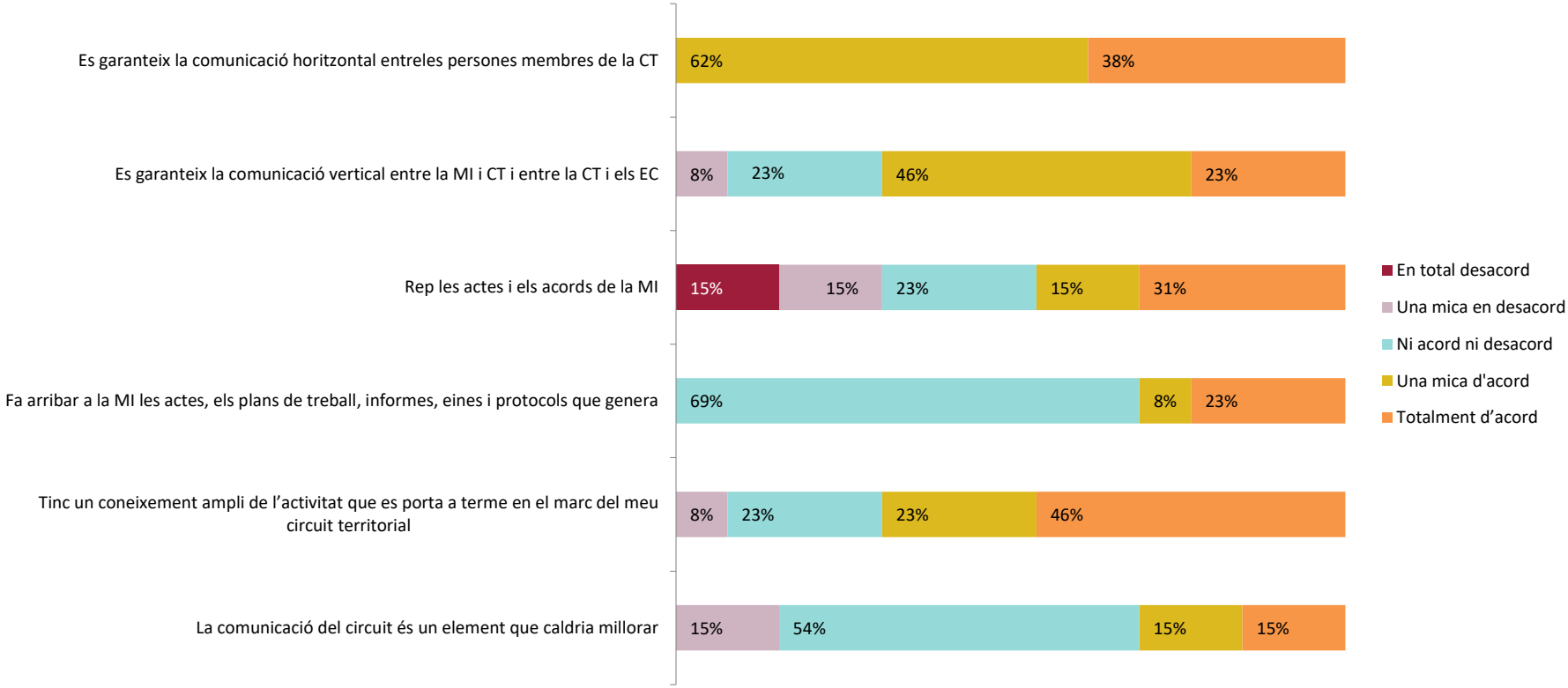

En general, les percepcions sobre la comunicació de les persones membres de la CT, si bé continuen sent positives, no ho són tant com el conjunt de respostes de la MI.

Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació horitzontal entre les diferents persones membres de la CT: 38% totalment d'acord i 62 % una mica d'acord, és a dir, existeix unanimitat de resposta en l'acord

2) Com a membre de la CT, tinc un coneixement ampli de l'activitat que es porta a terme en el marc del meu circuit territorial: 46% totalment d'acord i 23% una mica d'acord.

3)Es garanteix la comunicació vertical entre la MI i la CT i entre la CT i els EC: 23% totalment d'acord i 46% una mica d'acord.

L'afirmació vers la qual hi ha més desacord és:

1) La CT rep les actes i els acords de la MI: 15% en total desacord i 15% una mica en desacord. Aquest resultat està en línia amb el que comentava al coordinadora política sobre el fet de que no es fan actes de les reunions de la MI. Per tant, si no es fan actes, és impossible que la CT les rebi.

També caldria destacar els elevats percentatges de respostes que es situen en la categoria "ni acord ni desacord". Així, l'afirmació "La CT fa arribar a la MI les actes, els plans de treball, informes, eines i protocols que genera" concentra un 69% de respostes aquesta categoria i l'afirmació "La comunicació del circuit és un element que caldria millorar" en concentra un 54%.

D'altra banda, com a valoració general de la comunicació, destaca que només un 30% de les persones membres de la CT diuen estar totalment d'acord (15%) o una mica d'acord (15%) amb l'afirmació "La comunicació del circuit és un element que caldria millorar".

Un cop analitzats els elements vinculats a la CT, a continuació es presenta el gràfic que mostra els elements relacionats amb la comunicació del circuits valorats pels EC.

Gràfic 6: Grau d'acord i desacord dels EC en relació a elements vinculats a la comunicació del circuit_Terres de l'Ebre

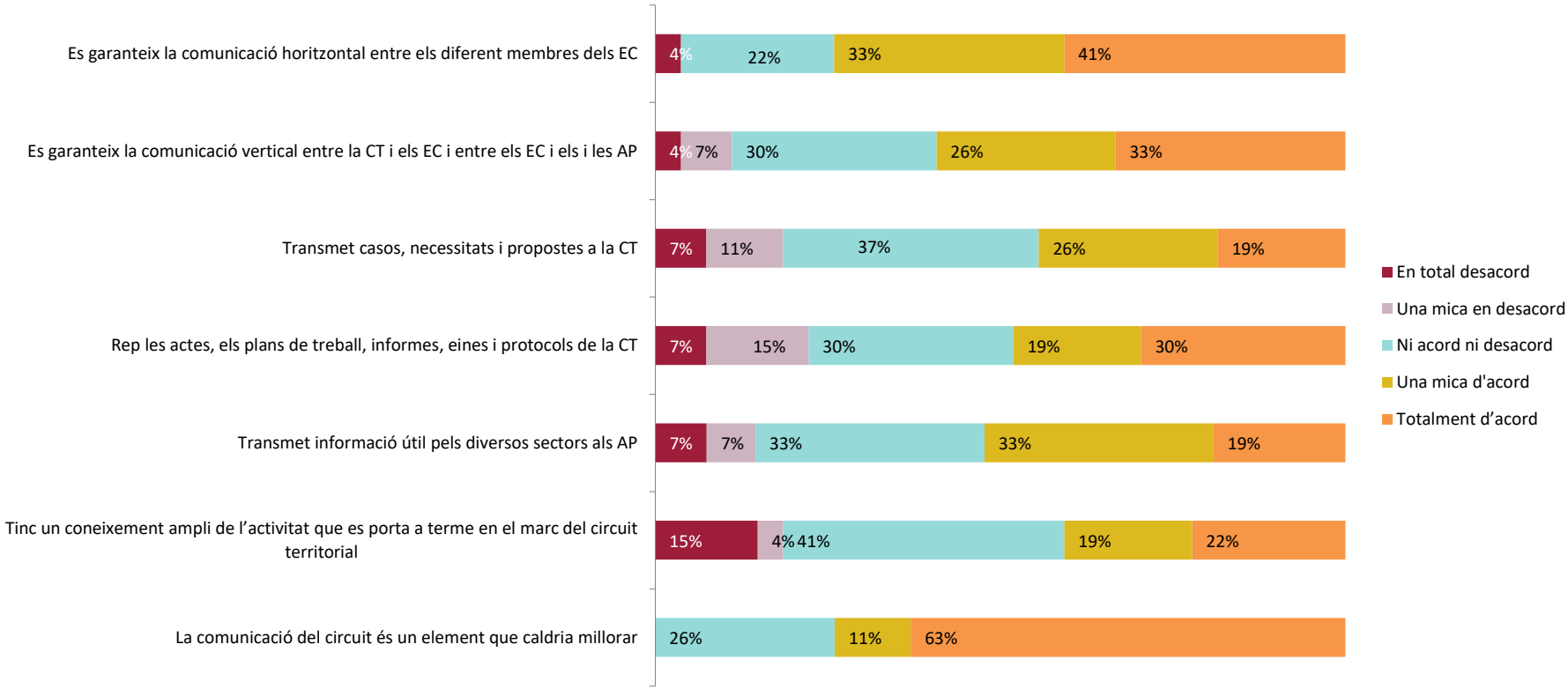

Les percepcions sobre la comunicació de les persones membres de la EC també són majoritàriament positiva. Tanmateix, és important apuntar que no ho són tant com el conjunt de respostes de la MI i de la CT.

Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació horitzontal entre les diferent persones membres dels EC: 41% totalment d'acord i 33% una mica d'acord.
2) Es garanteix la comunicació vertical entre la CT i els EC i entre els equips comarcals i els i les AP: 33% totalment d'acord i 26% una mica d'acord.

L'afirmació vers la qual hi ha menys acord desacord és :

1) Tinc un coneixement ampli de l'activitat que es porta a terme en el marc del circuit territorial: 22% totalment d'acord i 19% una mica d'acord.

D'altra banda, com a valoració general de la comunicació, destaca que el 74% de les persones membres dels EC diuen estar totalment d'acord (63%) o una mica d'acord (11%) amb l'afirmació "La comunicació del circuit és un element que caldria millorar".

2.2. Comunicació interna horitzontal

En aquest apartat es presenta informació sobre la comunicació interna horitzontal per cada un dels òrgans que constitueixen el circuit. En el marc d'aquesta avaluació s'entén per comunicació interna horitzontal com aquella comunicació que es produeix dins del propi circuit i entre persones membres d'un mateix òrgan, és a dir, comunicació entre dues o més persones membres de la MI, la CT o els EC.

En relació a la comunicació interna horitzontal dins de la pròpia MI, si s'analitzen les dades quantitatives, apareix que el 77% de la persones membres de la MI estan totalment d'acord (46%) o una mica d'acord (31%) amb l'afirmació "En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació horitzontal entre els diferent membres de la MI". Per tant les persones membres de la MI tenen una percepció bastant positiva de la comunicació horitzontal.

Les dades qualitatives aporten informació més concreta al respecte i matisen les dades quantitatives. Així, des de la coordinació política del circuit s'apunta que la comunicació entre les persones membres de la MI és radial i es fa sempre a través de l'ICD. L'ICD es coordina bidireccionalment amb cada membre de la MI i no hi ha coneixement de si existeix

relació entre les diverses institucions. En tot cas, s'apunta que si aquesta fos necessària, no hi hauria problema perquè es portés a la pràctica.

En relació a la CT, s'apunta que la comunicació horitzontal entre les persones membres de la CT es produeix. Des de la coordinació tècnica s'explica que dins de la CT hi ha un grup de professionals que estan molt coordinades entre elles, entre les quals es destaca les coordinadores dels serveis d'atenció a les persones dels Consells Comarcals. Són professionals que es troben en diversos àmbits, que es coneixen molt i que estan acostumades a treballar conjuntament. Tanmateix, s'apunta que la comunicació és menys fluida i que la coordinació és menys evident entre professionals d'altres àmbits, per exemple, salut. Les dades quantitatives corroboren la idea de que sí que existeix una bona comunicació horitzontal en el marc de la CT, ja que un 100% de les persones membres van apuntar que estaven totalment d'acord (38%) o una mica d'acord (62%) amb l'afirmació "En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació horitzontal entre els diferent membres de la CT".

Finalment, en relació als EC, s'apunta que també existeix una bona comunicació horitzontal entre els ells. En aquest sentit, s'explica que allò que es discuteix a un EC genera també debat a altres EC i que existeix intercanvi d'experiències i coneixement entre els diversos territoris. Les dades quantitatives corroboren aquest fet, ja que un 74% de les persones membres dels EC diuen estar totalment d'acord (41%) o una mica d'acord (33%) amb l'afirmació "En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació horitzontal entre els diferent membres dels EC".

Les dades ens mostren que la comunicació horitzontal dins de cada òrgan gaudeix de bona salut. Tanmateix, el cert és que la percepció sobre aquest tipus de comunicació, varia molt dins de cada òrgan. En aquest sentit, és important apuntar que la CT és l'òrgan que té una millor comunicació horitzontal percebuda, seguida de la MI i, en últim lloc, els EC.

2.3. Comunicació interna vertical

En aquest apartat es presenta informació sobre la comunicació interna vertical per cada un dels òrgans que constitueixen el circuit. En el marc d'aquesta avaluació s'entén per comunicació interna vertical com aquella comunicació que es produeix dins del propi circuit però entre persones membres de diversos òrgan, és a dir, comunicació entre dues o més persones membres de la MI i la CT o la CT i els EC, majoritàriament.

Les dades quantitatives apunten que el 77% de les persones membres de la MI que van respondre el qüestionari estan totalment d'acord (62%) o una mica d'acord (15%) amb

l'afirmació "En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació vertical entre la MI i CT".

Des de la coordinació política del circuit s'explica que, en general, en el marc del circuit territorial de les Terres de l'Ebre, la comunicació vertical dins del circuit no és bidireccional, sinó que es sol produir de baix a dalt: hi ha una portaveu de cada EC que va a la CT i la CT té una portaveu que va a la MI. En relació a aquesta figura de portaveu de la CT a la MI, segons la coordinadora política, es tracta d'una figura més aviat simbòlica i amb un rol poc actiu dins del circuit. En aquest sentit, la portaveu *de facto* que traspassa la informació de la CT a la MI és la pròpia coordinadora política del circuit.

Des del SIE, també es parla de la figura de la portaveu i, en aquest cas, es valora de forma més positiva i s'entén que és una figura important dins del circuit:

> "Quan es va iniciar el protocol, van demanar quina persona es volia presentar com a voluntària per la MI per fer de portaveu. Sempre hi ha un portaveu i això és una forma molt interessant de connexió. Cada un dels EC té un portaveu a la CT i així els EC directament tenen contacte i traslladen tot allò referent al EC a la CT. I la CT té també un portaveu a la MI per a poder expressar què és el que vol dir la CT a la MI.", SIE Terres de l'Ebre.

Les dades estadístiques sobre la comunicació vertical que la CT estableix amb la MI i els EC mostren com el 69% de les persones membres de la CT estan totalment d'acord (23%) o una mica d'acord (46%) amb l'afirmació "En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació vertical entre la MI i CT i entre la CT i EC". És interesant fer el contrast d'opinions entre la CT i la MI. Així, mentre que un 62% de les persones membres de la MI estan totalment d'acord amb el fet de que es garanteix la comunicació vertical, només un 23% de les persones membres de la CT comparteixen el mateix grau d'acord. Per tant, existeix un desencaix entre una opinió més aviat optimista per gran part de les persones membres de la MI i la percepció potser més realista de la CT.

Des de la coordinació tècnica del circuit s'apunta que, efectivament, la comunicació entre la MI i la CT no és bidireccional. Així, s'explica que des de la MI no es traspassa cap informació cap a la CT i que allò que s'eleva a la MI no es decideix des de la pròpia CT.

En relació al tipus de temàtiques que s'eleven des de la CT a la MI, s'explica que aquestes són, en general, aquells temes que no s'han aconseguit resoldre prèviament als altres òrgans del circuit. Es posen 3 exemples de temes que s'ha elevat a la MI durant les últims temps: 1) la creació d'un registre de dades per cada servei per fer-ne una explotació estadística

sense identificar les dones, 2) fer alguna cosa amb els agressors, i 3) abordar la problemàtica de fills i filles.

> "Un dels temes que s'ha elevat a la MI és la necessitat de tenir una registre de les dones que es troben en una situació de violència masclista. Des del circuit de les TE es va intentar i fins i tot es va crear un model de qüestionari per recollir dades, però finalment no es va utilitzar. En aquest sentit, es va elevar a la MI la necessitat de crear un sistema per la recollida de dades.", Coordinadora política Terres de l'Ebre.

> "També es va elevar a la MI la necessitat de treballar amb els agressors. A les últimes CT era un tema recorrent i per això a la última MI es va posar sobre la taula el fet que era una temàtica que calia començar a abordar.", Coordinadora política Terres de l'Ebre.

> "També es va elevar a la MI la convivència i la interrelació entre la Llei de protecció de menors i Llei de violència masclista i com, per una banda, protegir als i les menors i, per l'altra, no revictimitzar a les dones. Abans, s'havia organitzat una CT extraordinària sobre aquest mateix tema, però no hi va haver cap acord concret. Finalment, des del circuit s'ha sol·licitat una formació externa sobre aquesta temàtica.", Coordinadora política Terres de l'Ebre.

Pel què fa a la comunicació entre la CT i els EC, des de la coordinació tècnica s'explica que el mecanisme que actualment s'utilitza per poder fer arribar la informació de la CT a la resta de professionals del circuit, és que s'envien les actes de la CT a la coordinadores dels EC i llavors aquestes fan extensiva la informació als seus equips. A més, la coordinadora tècnica del circuit participa a totes les reunions dels EC del territori i les portaveus de cada EC també assisteixen a la CT, fet que facilita la comunicació entre l'òrgan tècnica dels circuit i els equips comarcals.

D'altra banda, en relació a la comunicació dels EC amb la CT, s'explica que els EC eleven demandes a la CT en busca de respostes i solucions. Les demandes s'eleven durant les reunions de la CT. Les coordinadores dels EC sempre participen a les reunions de la CT, l'ordre del dia de les quals sempre inclou com a primer punt el traspàs de la situació de cada un dels EC.

> "Quan se'ns convoca a la CT, cada EC exposa tot allò que s'ha tractat en l'últim equip EC. I llavors quan es convoca l'EC, el segons punt sempre és el retorn del que s'hagi tracta a la CT anterior per així vehicular-ho als EC." Membre EC Terres de l'Ebre.

En relació a les respostes que reben des de la CT, s'explica que tot allò que s'eleva a la CT genera discussió i que aquesta discussió permet trobar una solució a cada problema concret. En la majoria d'ocasions, la CT dona una resposta satisfactòria a allò que s'ha elevat. Tanmateix, s'apunta al fet de que la freqüència de les reunions de la CT de vegades no és suficient i que, per tant, no sempre és possible donar resposta a temps a tots els temes que s'eleven, malgrat es busquen alternatives també via correu electrònic o telèfon. Tot i aquestes dificultats, des del SIE s'explica que els EC eleven problemàtiques a la CT i que són precisament aquets els que impulsen el treball de la CT:

> "Qui ens impulsa una mica a la CT són los EC. Cada EC té un tarannà diferent. L'EC presenta des de baix una determinada problemàtica que pugui tindre al seu territori. Llavors des de la CT es veu necessari fer això, inclús comentar-ho als altres EC i implementar als altres EC. Jo crec que funciona de baix.", SIE Terres de l'Ebre.

Els resultats quantitatius van en aquesta línia i el 59% de les persones que han respost el qüestionari dels EC diu està totalment d'acord (33%) o una mica d'acord (26%) amb l'afirmació "En el marc del circuit territorial, es garanteix la comunicació entre la CT i els EC i entre els EC i les AP".

Segon expressen les coordinadores dels EC, la comunicació vertical ha anat evolucionant a través dels anys. Així, si bé al principi les indicacions sempre anaven de la CT als EC, ara els EC eleven qüestions a la CT, fent, d'aquesta manera, que la comunicació vertical sigui efectivament bidireccional.

> "Al principi les instruccions anaven de dalt cap a baixa, però els EC eleven coses a la CT perquè té ganes de treballar qüestions en concret.", Membre EC Terres de l'Ebre.

Pel que fa a la relació dels EC amb els i les agents de proximitat, les coordinadores dels EC expliquen que al EC es reuneixen amb tots i totes les interlocutores de cada grup d'agents de proximitat. La idea és que cada representat per àmbit, un cop ha finalitzat la reunió, traspassa la informació als seus equips. Tanmateix, no existeixen mecanismes de control per saber si s'ha fet o no. Aquest fet és motiu de preocupació important entre les coordinadores dels EC. També ho és per la coordinadora tècnica del circuit, la qual esta convençuda que no totes les i els AP reben la informació sobre el circuit. Aquest fet es considera problemàtic perquè són precisament aquests agents les que treballen directament amb les dones en situació de violència.

> "Aquesta és la lògica. Que si una metgessa participa a l'EC, llavors traspassi la informació al seu equip." Membre EC Terres de l'Ebre.

D'altra banda, si des d'algun agent de proximitat es vol fer arribar alguna informació perquè es treballi a l'EC, en teoria es fa a través de la mateixa lògica: aquest agent de proximitat ho explicaria a la seva representat sectorial a l'EC. Tanmateix, s'explica que això passa poc però que estaria bé que passés més.

> "Alguna vegada ha passat en l'àmbit d'ensenyament i llavors una AP d'ensenyament ha contactat a la coordinadora de l'EC per treballar algun tema concret en matèria de VM. Estaria bé que pogués passar més." , Membre EC Terres de l'Ebre.

Finalment, en relació a la informació que els EC reben sobre la MI, apunten que únicament saben quan es convoca perquè han de reservar les agendes de les seves representants. Expliquen que no està sistematitzat un sistema de devolució/retorn del que es parla a la MI cap als EC.

2.4. Comunicació externa

En el marc d'aquesta avaluació, s'entén per comunicació externa com aquella que estableixen els diversos òrgans del circuit, especialment la MI, amb la Comissió Nacional per a una intervenció coordinada contra la violència masclista (CNVM), els mitjans de comunicació i la ciutadania en general.

En relació amb la CNVM, la Coordinadora política del circuit explica que el Delegat del Govern a les Terres de l'Ebre forma part de la CNVM. A més, s'explica que tot el que succeeix en el marc del circuit territorial de les Terres de l'Ebre es traspassa a Barcelona i que es té en compte a la CNVM. D'altra banda, i en relació a si s'informa de les discussions i acords de la CNVM a les persones membres del circuit, s'explica que, en cas de que fos necessari, s'informaria a la CT. Pel que fa a la MI, la informació sobre la CNVM la traspassa la pròpia presidenta de l'ICD.

Pel què fa a la relació amb els mmcc i amb la ciutadania en general, des de la coordinació política del circuit s'explica que, en general, no hi ha relació amb la premsa. Tanmateix, en dates senyales com, per exemple, el 25N si que es col·labora amb els mitjans i es parla de l'existència del circuit i del protocol territorial. D'altra banda, i en relació a la possible relació amb la ciutadania, s'explica que no existeixen vies de comunicació que permetin visibilitzar l'existència del circuit.

3. TREBALL EN XARXA

3.1. Treball en xarxa dins del circuit

En aquest apartat s'analitzen aspectes relacionats amb el treball en xarxa de cada un dels òrgans que constitueixen el circuit comarcal de les Terres de l'Ebre. L'anàlisi parteix del grau d'acord o desacord de les persones membre de cada un dels òrgans en relació a un llistat d'afirmacions que se'ls hi van plantejar i que es presenten a continuació:

Treball en xarxa MI

- La MI treballa de forma sistemàtica en col·laboració amb els altres òrgans del circuit territorial, especialment la CT.
- Existeixen uns criteris comuns sobre com s'ha d'establir el treball de col·laboració i en xarxa entre els diversos òrgans del circuit, especialment amb la CT.
- La MI estudia i aprova, si s'escau, les propostes provinents de la CT.

Treball en xarxa CT

- Existeix un llenguatge compartit i una aproximació comuna al fenomen de les violències masclistes entre tots i totes les professionals de la CT
- Des de la CT s'actualitza de forma periòdica el Directori de Recursos[3] per a l'abordatge de les VM a Catalunya
- El protocol del circuit territorial és útil i facilita la feina de coordinació i col·laboració entre organismes i professionals.
- Des de la CT s'ha dibuixat un circuit que defineix els itineraris que han de seguir les dones en situació de violència.
- Des de la CT s'han definit circuits específics per situacions que requereixen una intervenció especial (urgències, adolescents, etc.).
- Des de la CT s'identifiquen aquells casos que requereixen una intervenció supracomarcal i se n'inicia el seguiment.
- Des de la CT s'han creat o promogut l'ús d'eines de treball comunes que facilitin el treball en xarxa, per exemple, fulls de derivació, documents de cessió i informació de dades, model d'informes judicials, eines de valoració de risc, etc.
- La CT ha establert una estratègia formativa supracomarcal consensuada adequada a les necessitats dels i les professionals.

[3] El Directori de Recursos per a l'Abordatge de la Violència Masclista a Catalunya és un aplicatiu web gestionat per l'ICD que recull els diferents recursos, serveis i eines existents per a l'abordatge de la violència masclista a Catalunya. És una eina pensada pels circuits territorials amb l'objectiu de millorar la coordinació i derivació entre professionals i el coneixement de la xarxa de recursos. ES pots accedir al Directori a través de la web: http://www.recursosviolenciamasclista.cat/

- Des del circuit s'ha establert una metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades que permet l'anàlisi supracomarcal i la comparativa amb altres territoris.
- Des de la CT s'han creat grups de treball temàtics.

Treball en xarxa EC:

- L'EC treballa de forma sistemàtica en col·laboració amb els altres òrgans del circuit territorial, especialment la CT i els AP.
- Existeix un llenguatge compartit i una aproximació comuna al fenomen de la VM entre tots i totes les professionals de l'EC.
- L'EC vetlla per una bona coordinació interprofessional dels membres del circuit i resol problemes de coordinació que es detectin.
- Des de l'EC es fomenten contactes entre les entitats i els serveis de la comarca.
- Des de l'EC s'ha dibuixat un circuit que defineix els itineraris que han de seguir les dones en situació de violència en l'àmbit comarcal.
- Des de l'EC s'han definit circuits específics per situacions que requereixen una intervenció especial (urgències, adolescents, etc.).
- Des de l'EC s'identifiquen aquells casos que requereixen una intervenció supracomarcal i es deriven a la CT perquè en faci el seguiment.

Els següents gràfics, juntament amb la informació qualitativa recollida durant el treball de camp, aporten informació sobre elements relacionats amb el treball en xarxa de cada un dels òrgans, així com sobre quin és el grau d'acord o desacord de les persones que formen part de cada un d'ells en relació a les afirmacions anteriors.

En primer lloc, es presenta el gràfic que mostra els elements relacionats amb el treball en xarxa del circuit valorats per la MI.

Gràfic 7: Grau d'acord i desacord de la MI en relació a elements vinculats al treball en xarxa del circuit_Terres de l'Ebre

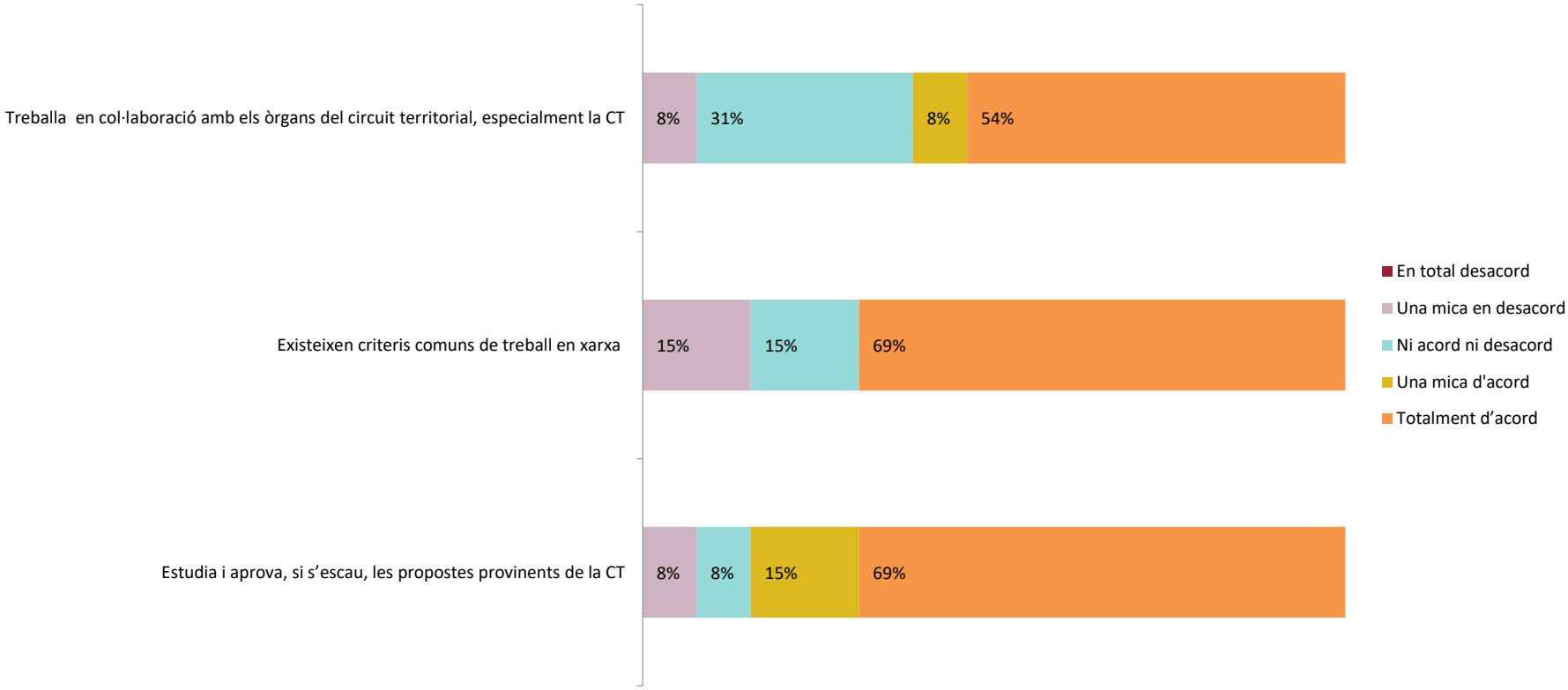

Observant el gràfic, es pot dir que les tres afirmacions tenen un grau d'acord molt alt, per sobre del 62%. Per tant es pot afirmar que la percepció que les persones membres de la MI que van respondre el qüestionari tenen sobre aquestes tres afirmacions relacionades amb el treball en xarxa és molt positiva.

L'afirmació vers la qual hi ha un grau d'acord més alt és:

1) La MI estudia i aprova, si s'escau, les propostes provinents de la CT: 69% totalment d'acord i 15% una mica d'acord.

No hi ha cap afirmació que acumuli un desacord rellevant.

Un cop analitzats els elements vinculats a la MI, a continuació es presenta el gràfic que mostra els elements relacionats amb el treball en xarxa del circuit valorats per la CT.

Gràfic 8: Grau d'acord i desacord de la CT en relació a elements vinculats al treball en xarxa del circuit_Terres de l'Ebre

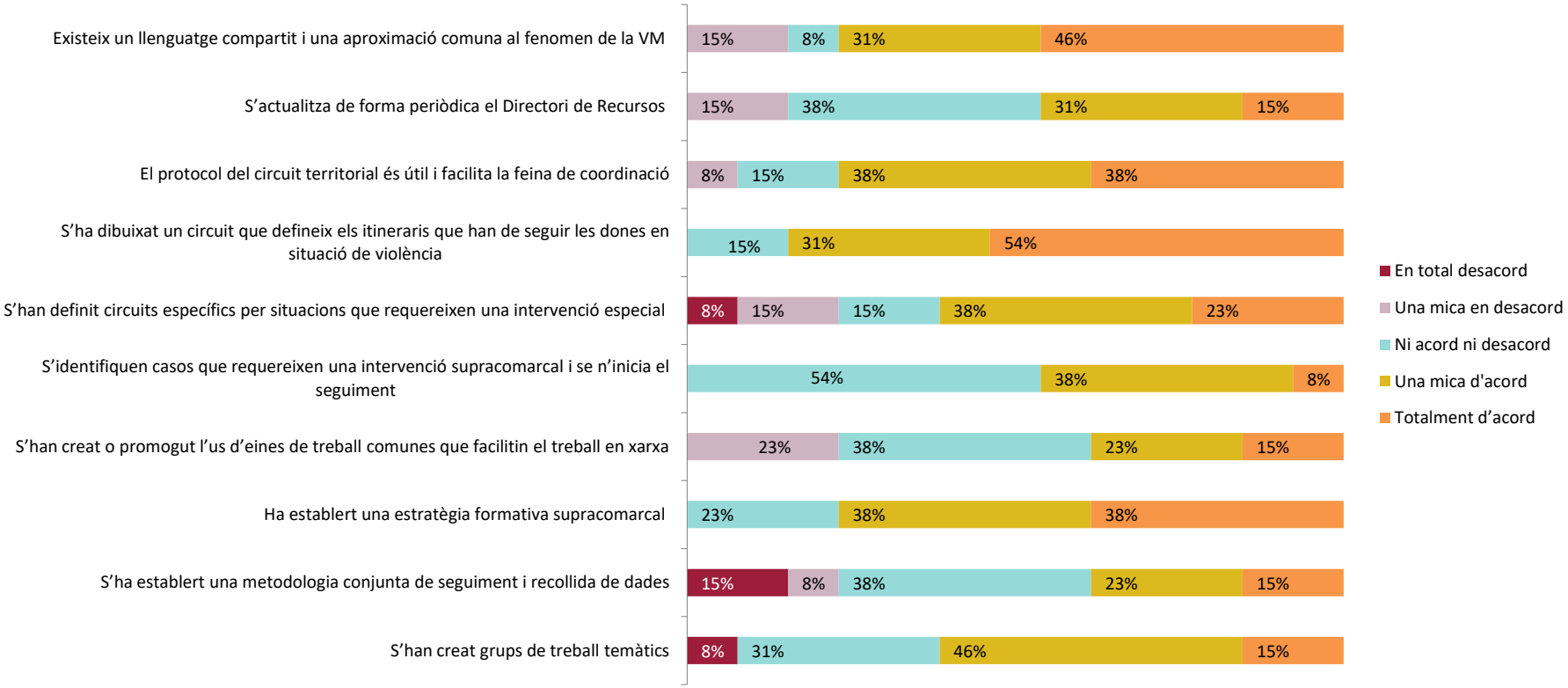

Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) Des de la CT s'ha dibuixat un circuit que defineix els itineraris que han de seguir les dones en situació de violència: 54% totalment d'acord i 31% una mica d'acord.

2) Existeix un llenguatge compartit i una aproximació comuna al fenomen de les violències masclistes entre tots i totes les professionals de la CT: 46% totalment d'acord i 31% una mica d'acord.

3) La CT ha establert una estratègia formativa supracomarcal consensuada adequada a les necessitats dels i les professionals: 38% totalment d'acord i 38% una mica d'acord.

L'afirmació vers les quals hi ha menys acord és:

1) Des del circuit s'ha establert una metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades que permet l'anàlisi supracomarcal i la comparativa amb altres territoris: 15% totalment d'acord i 23% una mica d'acord.

En general la percepció de les persones membres de la CT en relació al treball en xarxa del circuit és positiva, ja que hi ha acord de més del 50% en 6 de les 10 afirmacions.

Un cop analitzats els elements vinculats a la CT, a continuació es presenta el gràfic que mostra els elements del treball en xarxa del circuit valorats pels EC.

Gràfic 9: Grau d'acord i desacord dels EC en relació a elements vinculats al treball en xarxa del circuit_Terres de l'Ebre

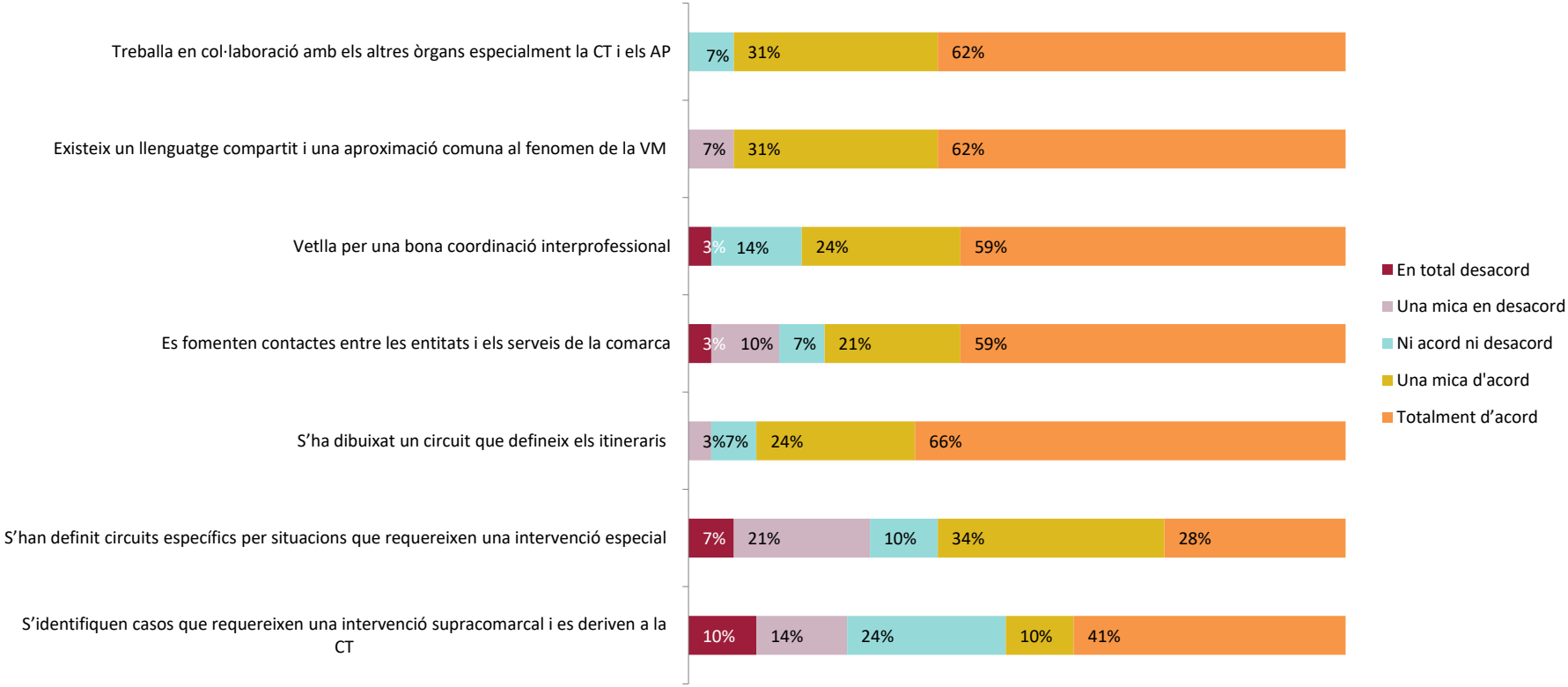

Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) Des de l'EC s'ha dibuixat un circuit que defineix els itineraris que han de seguir les dones en situació de violència en l'àmbit comarcal: 66% totalment d'acord i 24% una mica d'acord.

2) L'EC treballa de forma sistemàtica en col·laboració amb els altres òrgans del circuit territorial, especialment la CT i els AP: 62% totalment d'acord i 31% una mica d'acord.

3) Existeix un llenguatge compartit i una aproximació comuna al fenomen de la VM entre tots i totes les professionals de l'EC: 62% totalment d'acord i 31% una mica d'acord.

L'afirmació vers la qual hi ha menys acord és:

1) Des de l'EC s'identifiquen aquells casos que requereixen una intervenció supracomarcal i es deriven a la CT perquè en faci el seguiment: 41% totalment d'acord i 10% una mica d'acord.

En general la percepció de les persones membres dels EC sobre el treball en xarxa és més positiva que la de la CT, perquè el grau d'acord supera el 50% en totes les afirmacions i supera el 80% en 5 de les 7 afirmacions.

Un element que pot ajudar a comprendre quin és l'estat de la qüestió en relació al treball en xarxa al territori, és la valoració que fan els diferents òrgans del circuit sobre l'assoliment de l'estàndard de servei 1 referent a la coordinació territorial.

Estàndard de servei 1: En el marc del circuit territorial, s'ha formalitzat la coordinació entre les diferents institucions, administracions i entitats especialitzades a tot el territori, mitjançant la creació d'espais estables de coordinació interdisciplinària i de protocols i circuits específics d'intervenció i derivació.

El gràfic aporta informació sobre la percepció dels diferents òrgans del circuit vers el grau d'assoliment de l'estàndard de servei 1, essent 1 no assolit i 5 totalment assolit.

Gràfic 10: Percepció de la MI, la CT i els EC en relació al grau de compliment de l'estàndard de servei 1_Terres de l'Ebre

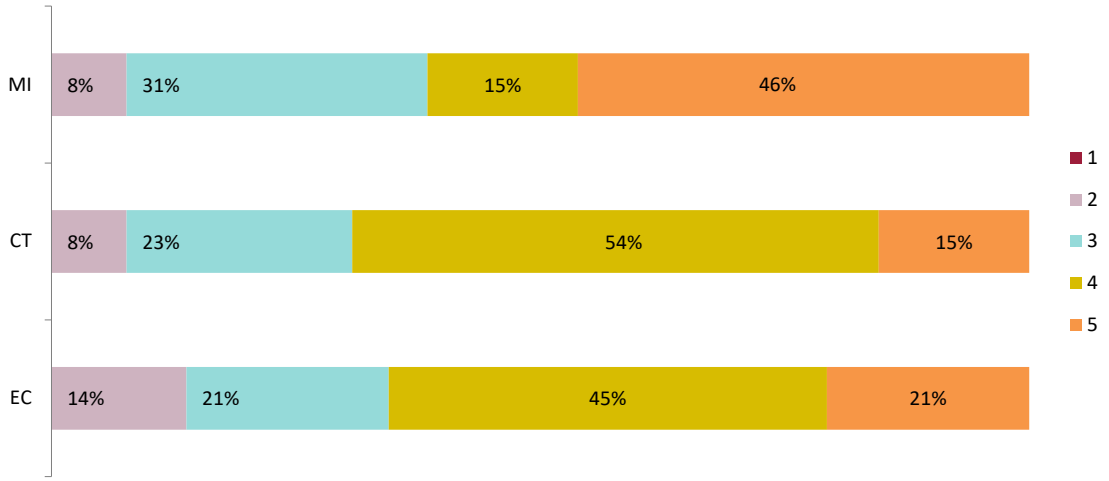

Observant el gràfic es veu com els tres òrgans consideren bastant assolit aquest estàndard de servei ja que els nivells 4 i 5 d'assoliment aconsegueixen més del 60% de les respostes, sent la MI l'òrgan més convençut de l'assoliment de l'estàndard de servei. Destaca que la CT és l'òrgan que concentra un menor nombre de respostes al nivell d'assoliment 5.

3.2. Marc conceptual compartit

En aquest apartat s'analitza la informació recollida al llarg del treball de camp en relació a l'existència o no d'un marc conceptual compartit, és a dir, al fet de si totes les persones membres del circuit entenen i conceptualitzen les violències masclistes des de la mateixa perspectiva.

A través de l'entrevista amb la coordinadora política del circuit, s'obté informació sobre el fet de que no existeix un marc conceptual compartit entre tots els departaments i professionals que formen part del circuit. En aquesta línia, s'explica que hi ha diferències entre aquells departaments que treballen directament temes de violència masclista, entre els qual hi ha un marc conceptual més o menys compartit, i els departaments pels quals la VM és un tema més tangencial entre els quals aquest marc conceptual compartit no existeix.

L'opinió de la coordinadora tècnica divergeix una mica de la de la coordinadora política i, segons ella, en general, hi ha un llenguatge i un marc conceptual compartit entre totes les professionals del circuit. Ho afirma d'aqueta manera:

> "Sempre hi ha alguna professional a qui cal aclarir conceptes, però en general tots els professionals estan bastant formats i sensibilitzats i parteixen del mateix concepte de violència masclista." , Coordinadora tècnica Terres de l'Ebre.

Les dades quantitatives obtingudes a través dels qüestionaris online corroboren aquesta informació. Així, entre les persones membres de la CT, un 77% afirma estar totalment d'acord (46%) o una mica d'acord (31%) amb l'afirmació "Existeix un llenguatge compartit i una aproximació comuna al fenomen de les violències masclistes entre tots i totes les professionals de la CT".

En relació a l'existència d'un marc conceptual comú entre les persones membres els EC, les coordinadores d'aquests equips apunten que sí que existeix i que precisament la creació d'aquest marc de referència comú va ser un element clau en la configuració del circuit.

> "Sí, hi ha un marc conceptual comú. De fet, va generar molta discussió quan es va estar treballant el disseny del circuit què enteníem per violència masclista, com es posicionava la dona davant del circuit i com l'havíem de dibuixar… va generar molta discussió que no es va quedar en un model teòric. A partir d'aquí van dibuixar un ideari comú.", Membre EC Terres de l'Ebre.

Les dades quantitatives corroboren aquesta visió positiva sobre l'existència d'un marc conceptual comú entre les persones membre dels EC i un 91% de les persones membres dels EC afirmen estar totalment d'acord (62%) o una mica d'acord (31%) amb l'afirmació "Existeix un llenguatge compartit i una aproximació comuna al fenomen de les violències masclistes entre tots i totes les professionals dels EC".

3.3. Definició i objectiu del treball en xarxa

La Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista i el Protocol Marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista posa de manifest la importància del treball en xarxa com la forma més efectiva i adequada per l'abordatge de les violències masclistes a Catalunya. Tot i això, cap dels dos documents aporten una definició clara i concisa del què s'entén per treball en xarxa. És per això que, en el marc d'aquesta avaluació, s'ha definit el treball en xarxa a patir d'altres referències bibliogràfiques. Així, en aquest context, s'entén treball en xarxa com la capacitat per integrar-se i participar plenament en un grup de treball per aconseguir un objectiu comú (Sales i Camarasa, 2012). Així, el treball en xarxa té a veure amb unificar esforços, crear sinèrgies i establir aliances. El treball en xarxa és un treball sistemàtic de col·laboració i complementarietat entre els recursos i serveis d'un territori. El treball en xarxa va més enllà

del mer intercanvi d'informació, el treball en xarxa és l'articulació comunitària, la col·laboració estable i sistemàtica que té per objectiu evitar duplicitats, evitar la competència entre recursos, evitar la descoordinació i potenciar el treball en comú (Institut Municipal de Serveis Socials, Ajuntament de Tarragona).

Al llarg del treball de camp, es va demanar a la coordinadora política i a la coordinadora tècnica que definissin què volia dir per elles treball en xarxa.

En la definició de la coordinadora política, destaca que l'element més positiu del treball en xarxa és que permet conèixer la realitat de les dones des de diferents punts de vista:

> "El treball en xarxa permet que diferents professionals treballin el cas d'una dona en situació de violència des de diferent punts de vista. La visió de diferents professionals sobre un mateix cas permet conèixer-lo millor.", Coordinadora política Terres de l'Ebre.

En relació als objectius del treball en xarxa, la coordinadora política destaca 4 elements importants: solucionar problemàtiques, posar en contacte, millorar el circuit i donar a conèixer serveis i recursos.

> "Els objectius del treball en xarxa son posar remei a aquelles coses que no funcionen bé, posar en contacte aquells serveis que no es coneixen i analitzar i millorar allò que no funciona. El treball en xarxa permet millorar la feina del circuit, permet que tots i totes les professionals coneguin els recursos i que quan es troben amb una dona en una situació de violència, puguin donar-li una resposta adequada i coordinada.", Coordinadora política Terres de l'Ebre.

Per la coordinadora tècnica del circuit, treballar en xarxa significa treballar de forma coordinada en la prevenció, l'atenció, la recuperació de la dones en situació de violència masclista. Per ella mateixa, els objectius del treball en xarxa serien: l'abordatge de les VM, la bona recuperació de les dones, evitar la victimització secundària i portar a terme tasques de prevenció i sensibilització.

> "L'objectiu final del treball de xarxa seria l'abordatge dels casos de violència i que s'aconseguís una bona recuperació de les dones. Poder fer un bona abordatge de les situacions de violència sempre evitant la doble victimització que pateixen les dones. Que tots i totes les professionals puguin acompanyar a les dones perquè puguin fer un bon procés. I, a banda portar, portar a terme tasques de prevenció i sensibilització de la població sobre el fenomen de la VM i anar-ho disminuint. ", Coordinadora tècnica TE.

3.4. Com es garanteix el treball en xarxa:

En aquest apartat s'analitzen quin són els elements que existeixen en el si del circuit territorial de la Catalunya Central que ajuden a garantir el treball en xarxa. En aquest sentit, s'analitza l'existència o no d'elements com ara un directori de recursos compartit, protocols i circuits, l'estratègia formativa supracomarcal, el treball de casos, eines de treball comunes, una metodologia comuna de seguiment i recollida de dades, grups de treball temàtics i la coordinació entre professionals.

En primer lloc, és interessant observar l'estàndard de servei referent, precisament, a un d'aquest elements: l'existència d'un sistema d'informació global. El gràfic aporta informació sobre la percepció dels diferents òrgans del circuit vers el grau d'assoliment de l'estàndard de servei 3, essent 1 no assolit i 5 totalment assolit.

> *Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.*

Gràfic 11: Percepció de la MI, la CT i els EC en relació al grau de compliment de l'estàndard de servei 3_Terres de l'Ebre

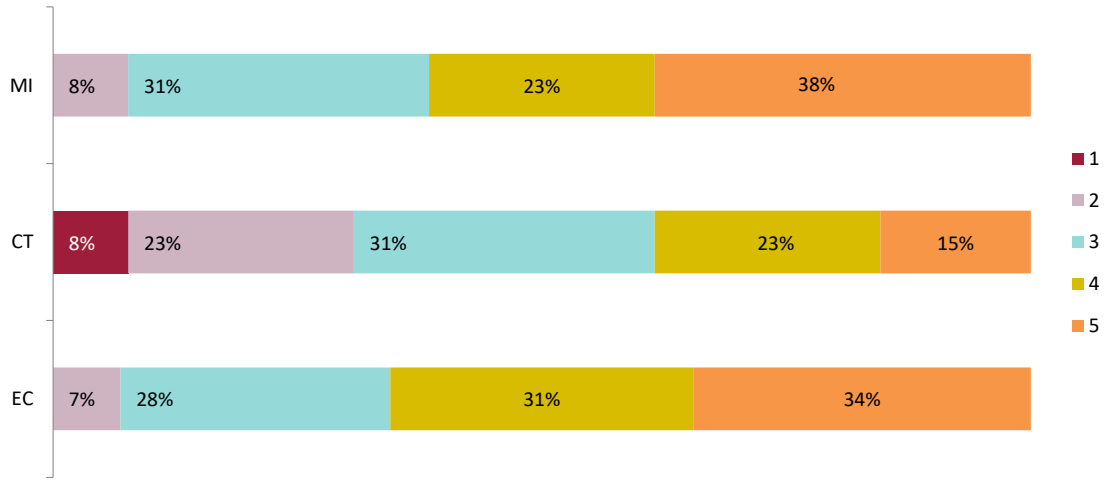

Analitzant el gràfic, s'observa com entre la MI i els EC hi ha una visió bastant positiva en relació a l'assoliment d'aquest estàndard de servei. Tanmateix, de de la CT, la valoració és una mica més negativa.

Les dades qualitatives recollides al respecte van en la línia de la percepció menys optimista de la CT vers l'assoliment de l'estàndard de servei 3. Així, des de la Coordinació política del circuit s'explica que no es fa una actualització periòdica del directori de recursos per l'abordatge de les violències masclista. S'afirma que, actualment, el directori està una mica abandonat i que la última vegada que es va actualitzar va ser l'any 2012, quan es va signar el Protocol de Violència Masclista del territori. A més, s'afegeix que no existeix una eina alternativa per conèixer quins són els serveis i recursos que existeixen al territori. Tot i que des de l'oficina de l'ICD es van actualitzant les dades dels recursos que existeixen al territori, no hi ha una forma sistemàtica de fer-ho. S'apunta que seria útil que existís una eina i un treball sistemàtic d'actualització d'aquest directori.

Un altre element que pot ajudar a garantir el treball en xarxa en el marc del circuit és l'existència d'un protocol territorial per l'abordatge de la violència masclista. La informació quantitativa recollida entre les persones membres de la CT deixa cert marge per la millora ja que si bé el 76% de les respostes per l'afirmació "El protocol del circuit territorial és útil i facilita la feina de coordinació i col·laboració entre organismes i professionals" es situen en l'acord, un 38% ho fan a la categoria "totalment d'acord".

D'altra banda, en relació a l'existència de circuits, per l'afirmació "Des de la CT s'ha dibuixat un circuit que defineix els itineraris que han de seguir les dones en situació de violència", un 85% hi està totalment d'acord (54%) o una mica d'acord (31%).

Des de la Coordinació tècnica del circuit s'apunta que el procés d'elaboració del protocol va ser llarg, lent, poc efectiu i costós. Com a conseqüència d'aquesta procés, valorat negativament per part de la coordinadora tècnica del circuit, s'explica que entre les professionals hi ha certes reticències vers una possible revisió del protocol així com vers l'elaboració de qualsevol altre document. Així, tot i que el protocol s'hauria d'anar revisant de forma periòdica, això no es fa. La coordinadora tècnica apunta que caldria buscar metodologies alternatives per tal de que es poguessin portar a terme sessions de treball amb les professionals (per exemple, per la revisió del protocol o la creació d'altres documents). Caldria, segon a la coordinadora tècnica, que aquestes sessions fossin operatives, pràctiques i que permetessin a les professionals obtenir alguna cosa a canvi. D'aquesta manera, les professionals estarien motivades a participar. En relació als temes que caldria revisar i millorar del protocol, s'apunten: la simplificació del document per tal de fer-lo més operatiu, la introducció d'altres formes de violències masclistes (més enllà de la violència en l'àmbit de la parella) i l'actualització dels serveis i recursos existents al territori. Tot i aquestes dificultats en el procés d'elaboració del protocol i la manca de revisió del mateix, des de la coordinació tècnica del circuit s'apunta que el protocol és un document útil i que és un document de referència per les professionals.

També des de la coordinació tècnica del circuit s'apunta que un tema complex i controvertit a l'hora de treballar amb el protocol és saber trobar l'encaix d'aquest amb el protocol d'infància. Aquesta mateixa preocupació va ser identificada entre les professionals dels EC.
En relació a la valoració que fan des dels EC del protocol, destaca la percepció molt més positiva que es té del procés d'elaboració del document comparació a la que es té des de la CT. Així, des dels EC, destaquen que el procés d'elaboració del protocol va ser un procés útil per reflexionar sobre la feina que feia cadascun. A més, també va servir per desenvolupar tota la feina que es fa en matèria de prevenció en el marc del circuit territorial de les Terres de l'Ebre.

> "Ens va fer adonar que totes fèiem actuació i reparació de les dones, però totes actuàvem quan ja hi havia el problema, però prevenció no en fèiem. A partir d'aquí vam començar algunes comarques a plantejar-nos la necessitat de fer prevenció. Doncs sí que ens ha fet remoure moltes coses.", Membre EC Terres de l'Ebre.

Destaca el fet de que tots els EC es regeixen pel protocol territorial i que, de fet, no existeixen protocol comarcals o locals. La valoració general que en fan és molt positiva.

> "A partir del protocol hem sigut capaces d'assentar-nos totes en una taula, posar conceptes més o menys clars, tot i que de vegades tenim dificultats. Hem sigut capaces d'assentar-nos tots els implicats, tot i que podem dir que hi ha 3-4 serveis que lideren el protocol i que els altres sempre van a remolc, però que mica en mica es van sumant al carro. Ens ha permet conèixer-nos i facilitar l'atenció del dia a dia." , Membre EC TE.

> "Ha permès conèixer les tasques de cada una i fer xarxa.", Membre EC Terres de l'Ebre.

Segons expliquen les coordinadores dels EC, es fa la revisió del Protocol a través del seguiment de casos concrets. Amb aquest seguiment, s'analitza com ha funcionat el Protocol, s'identifiquen errades i buits de coneixement per part de professionals del circuit. En aquesta sentit, durant els últims anys s'han detectat alguns agents que desconeixen com articular els diverses mecanismes del circuit i com fer-lo funcionar. Per tal de posar-hi solució, s'han fet esforços per organitzar jornades i formacions per personal molt concret.
Un altre element important que contribueix a la garantia del treball en xarxa en el marc del circuit territorial és l'existència d'una estratègia formativa supracomarcal. L'estàndard de servei referent al tema de la formació pot donar una primera idea sobre quina és la situació de la formació al territori. El gràfic aporta informació sobre la percepció dels diferents òrgans

del circuit vers el grau d'assoliment de l'estàndard de servei 5, essent 1 no assolit i 5 totalment assolit.

> *Estàndard de servei 5: En el marc del circuit territorial, s'analitzen les necessitats formatives dels diferents circuits de tots els territoris i s'organitzen espais per compartir i generar coneixements que permetin desenvolupar eines consensuades.*

Gràfic 12: Percepció de la MI, la CT i els EC en relació al grau de compliment de l'estàndard de servei 5_Terres de l'Ebre

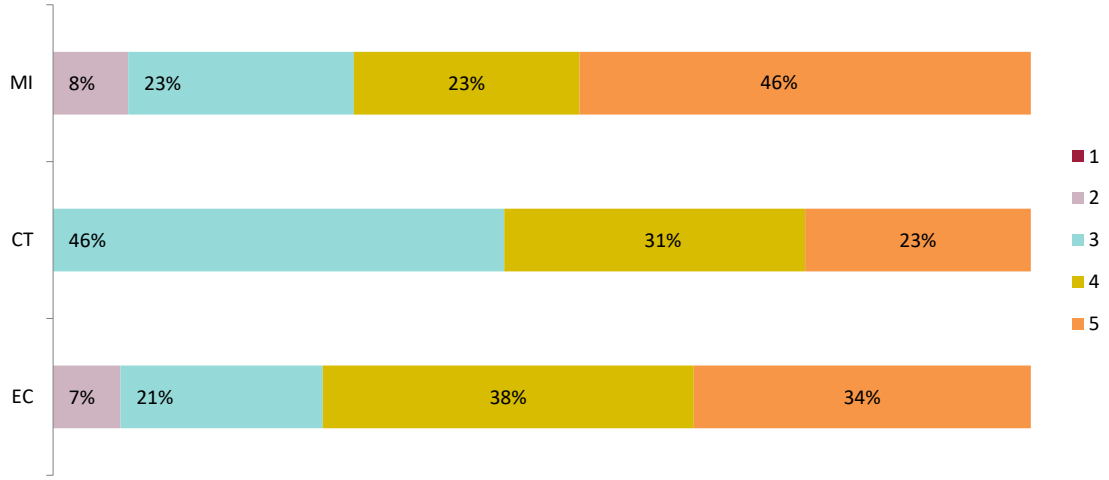

S'observa com, de nou, la MI és l'òrgan que té una visió més positiva en la valoració de l'assoliment de l'estàndard de servei. En canvi, la CT és bastant menys optimista. Els EC es situen en un punt entremig. No obstant, mirant les respostes globals aquest estàndard de servei té un percentatge de percepció d'assoliment important.

Si s'analitzen les altres dades quantitatives recollides sobre l'existència d'una estratègies formativa supracomarcal, les respostes mostren com un 76% de les persones membres de la CT estan totalment d'acord (38%) o una mica en desacord (38%) amb l'afirmació "La CT ha establert una estratègia formativa supracomarcal consensuada adequada a les necessitats de les professionals".

Aquesta visió més aviat positiva que es desprèn de l'anàlisi de les dades quantitatives, està amb concordança amb visió que es transmet des de la coordinació tècnica del circuit. Així, la coordinadora tècnica apunta que precisament una de les principals tasques de la CT és detectar necessitats de formació i dissenyar accions formatives per donar-hi resposta supracomarcal. Totes les formacions que s'ofereixen per part de l'ICD són sempre

supracomarcals. En relació a l'assistència, normalment assisteixen sempre les mateixes professionals, que són aquelles que estan més implicades en el circuit. Les que estan menys implicades, no arriben a participar a la formació. Des de la Coordinació tècnica del circuit s'apunta que potser no els hi arriba la informació i, tal i com ja s'ha apuntat a l'apartat de comunicació interna vertical, això és un punt dèbil del circuit, el fet de que la informació no arriba a totes les agents de proximitat i que la informació es queda a un nivell determinat i no es fa extensiva a tota la resta de professionals.

Pel que fa al treball supracomarcal de casos, un altre element clau en el treball en xarxa, des de la coordinació tècnica s'explica que no se solen pujar casos a la CT perquè es solen treballar i resoldre directament des dels EC.

Des dels EC, la visió que es té del treball supracomarcal de casos és similar i s'explica que s'eleven pocs casos a la CT. Tanmateix, sí que apunten que eleven aquelles casos als quals no tenen capacitat de donar resposta. Alguns exemples de temes que eleven són: temes relacionat amb les llistes d'espera a les cases d'acollida, la jurisdicció voluntària, les mancances de formació i el tema de la cessió de dades. Si s'analitza la casuística, s'observa com s'eleven 2 tipus de demandes: demandes vinculades a necessitats, per exemple formació, i demandes vinculades a una manca de competències dels EC, és a dir, quan un EC no té prou competències per abordar o donar resposta a una situació determinada. S'apunta que sempre es rep resposta per part de la CT, encara que no sempre és exactament la que es voldria.

> "A partir de la discussió de l'EC es posa sobre la taula que no es té la capacitat de gestionar-ho. Tots els temes que com EC no som capaços de solucionar, perquè no depèn de nosaltres, de la nostra praxis diària, sinó que depèn d'una voluntat genèrica. S'entén que nosaltres ho elevem a la CT i aquesta ho eleva a la MI." Membre EC Terres de l'Ebre.

> "S'ha elevat a la CT moltes vegades que es resolgui el tema de les llistes d'espera de les cases d'acollida perquè és quelcom que nosaltres no podem resoldre com EC.", Membre EC Terres de l'Ebre.

> "El tema de la jurisdicció voluntària, que està fora de la cobertura del col·legi d'advocats en torn d'ofici. Es va elevar a la CT perquè s'elevés a la Inter col·legial d'advocats.", Membre EC Terres de l'Ebre.

"També s'eleva quan es detecten mancances de formació en algun cas. Per exemple, amb el tema dels Matrimonis forçats.", Membre EC Terres de l'Ebre.

"La qüestió de la cessió de dades també la vam elevar a la CT perquè com EC no tenim capacitat de resposta.", Membre EC Terres de l'Ebre.

Des dels EC s'explica que el mecanismes per elevar un cas a la CT és el següent. El cas es detecta a algun servei i, si es creu convenient, es porta a la reunió de l'EC. Si l'EC considera que s'ha d'elevar a la CT perquè no es pot resoldre a nivell comarcal, la persona referent de l'EC l'eleva a la CT portant-lo a la següent reunió de la CT. Tanmateix, s'identifica que el problema és que els tempos són molt dilatats i pot passar molt temps entre la reunió dels EC i la reunió de la CT. En tot cas, la referent exposa el cas a la CT i llavors es prenen les decisions que s'hagin de prendre. No hi ha criteris definits per decidir quan un cas cal ser elevat a la CT, ho acorda cada EC en les seves reunions. En aquest sentit, des dels EC apunten que potser seria útil poder definir criteris sobre quins casos elevar perquè així tot quedaria més clar i es treballarien més casos.

Si s'analitzen les dades quantitatives al respecte, és interessant observar que des de la CT es té una percepció més negativa que des dels EC sobre el treball supracomarcal de casos. Així, mentre que un 46% de les persones membres de la CT afirmen estar totalment d'acord (8%) o una mica d'acord (38%) amb l'afirmació "Des de la CT s'identifiquen aquells casos que requereixen una intervenció supracomarcal i se n'inicia el seguiment", les dades dels EC apunten que un 79% afirma està totalment d'acord (41%) o una mica d'acord (38%) amb la mateixa afirmació. Per tant, els EC tenen una percepció més positiva sobre el fet que d'elevar casos a la CT que la pròpia CT, les persones membres de la qual no semblen mostrar uns graus d'acord massa elevats en relació al treball supracomarcal de casos. A més, en el cas de la CT, el 54% d'indecisió probablement té a veure amb la manca de consciència vers el fet que el treball supracomarcal de casos és, efectivament, una funció de la CT.

Un altre element que facilita i garanteix el treball en xarxa en el marc del circuit és l'existència d'eines de treball comunes. La resposta global de les membres de la CT a l'afirmació "Des de la CT s'han creat o promogut l'ús d'eines de treball comunes que facilitin el treball en xarxa, per exemple, fulls de derivació, documents de cessió i informació de dades, model d'informes judicials, eines de valoració de risc, etc." és més aviat negativa, ja que un 23% es situa una mica en desacord, i només 38% està una mica d'acord (23%) o totalment d'acord (15%). A més, destaca e 38% de respostes en la categoria "ni acord ni desacord".

Segons la coordinació tècnica del circuit, quan es va elaborar el Protocol, es va treballar sobre totes aquestes eines, per exemple els full de derivació, protecció de dades, etc., però actualment la CT ha agafat una altra dinàmica treball i no genera documentació.

Pel que fa a l'existència d'una metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades, la resposta a l'afirmació "Des del circuit s'ha establert una metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades que permet l'anàlisi supracomarcal i la comparativa amb altres territoris" és negativa, de fet, és l'afirmació que genera menys acord. Així, un 15% de les respostes es situen totalment en desacord, un 8% una mica en desacord i un 38% a ni acord ni desacord. Des de la coordinació tècnica s'explica que la recollida de dades sistemàtica i supracomarcal que permetria un seguiment del funcionament del circuit es va intentar portar a la pràctica, però no va funcionar. La mateixa CT va exposar la necessitat de tenir dades per poder millorar la resposta i des de l'ICD es va liderar la creació d'unes fitxes per anar recollint uns ítems, però va costa molt, no tothom va respondre i les respostes eren molt diferents. Finalment, no es va poder avançar en aquest tema. Des de la coordinació tècnica del circuit s'assegura que per tal de poder tenir un sistema comú de recollida de dades, caldria que es creés una eina comuna per tots els circuits territorials.

Des dels EC s'explica que tenen diferents registres de dades i que això genera problemes a l'hora de creuar dades ja que es generen duplicitats. No poden fer lectures de l'evolució de les dones i dels serveis per on passa perquè no tenen un sistema de registre de dades compartit entre tots els serveis. En aquest sentit, apunten que el tractament de les dades és un element que dificulta la recollida de dades.

> "El tractament informàtic de les dades és un problema. Aniria bé poder tenir un mateix programa informàtic per tractar les dades. Poder fer seguiment de les dones.", Membre EC Terres de l'Ebre.

Pel què fa a l'existència de grups de treball temàtics, des de la coordinació tècnica del circuit, s'apunta que actualment no existeixen, però que van existir en el seu moment per l'elaboració de l'eina de valoració de risc i que s'està treballant per crear-ne un per començar a treballar temes relacionat amb les agressions sexuals. Des de la coordinació tècnica dels circuits es valora molt positivament la metodologia de treball amb grups temàtics que es creu que poden arribar a ser espais molt operatius.

3.5. Coordinació entre professionals

Un altre element important quan s'analitza el treball en xarxa és l'existència de coordinació entre professionals. L'estàndard de servei referent al tema de la coordinació pot donar una primera idea sobre quina és la situació de la coordinació entre professionals al territori.

El gràfic aporta informació sobre la percepció dels diferents òrgans del circuit vers el grau d'assoliment de l'estàndard de servei 2, essent 1 no assolit i 5 totalment assolit.

> *Estàndard de servei 2: En el marc del circuit territorial, s'impulsa el treball en equip, la cooperació i la vinculació a les diferents xarxes d'intervenció, tot assegurant la presència de les associacions de dones de referència del territori.*

Gràfic 13: Percepció de la MI, la CT i els EC en relació al grau de compliment de l'estàndard de servei 2_Terres de l'Ebre

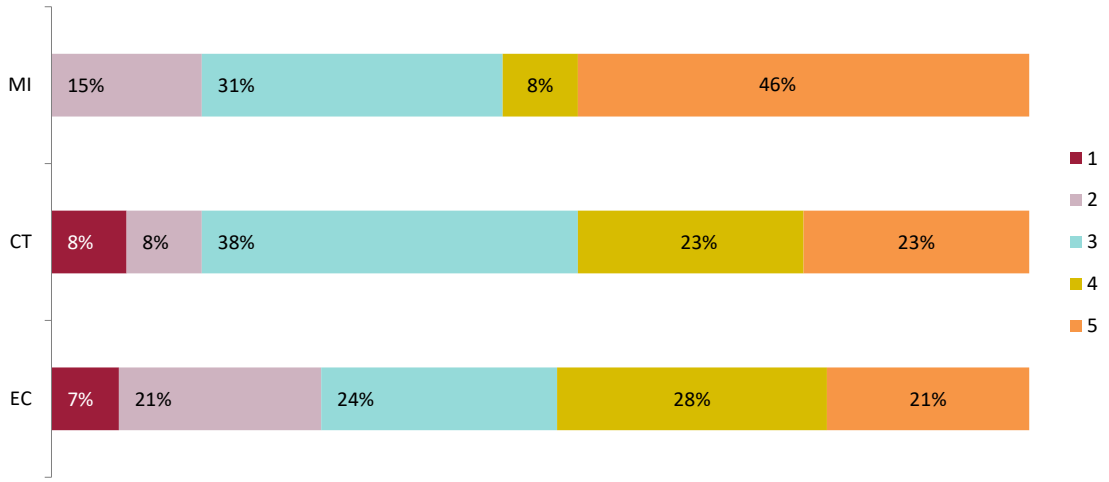

Destaca com la MI és l'òrgan més optimista i fa una valoració molt alta sobre l'assoliment de l'estàndard de servei. Tanmateix, la valoració que es fa des de la CT i els EC és bastant més negativa .

En relació a la informació qualitativa recollida al llarg del treball de camp, des dels EC s'explica que existeix un nucli d'agents directament involucrats en la gestió de casos i en l'abordatge de les violències masclistes i amb qui la coordinació és fàcil. Llavors existeix un altra grup d'agents que tenen un rol més passiu, amb els qui es comenten els casos, però pels quals el grau d'implicació és més baix i amb qui la coordinació no és tant fluida.

Tot i així, en general, expliquen que la comunicació i la coordinació entre els i les professionals és fluida gràcies al fet de que Terres de l'Ebre és un territori petit.

"La coordinació amb la gent que està dins de l'equip és molt fàcil perquè et coneixes, és molt personal. Quan hi ha una persona aliena a l'equip, un metge de capçalera aliè, per exemple,... llavors l'EC serveix d'eina de comunicació entre AP.", Membre EC Terres de l'Ebre.

"Som un territori petit i el fet d'estar l'EC constituït ens ha permès conèixer-nos a tots. El fet de que ens coneguem i fiquem cara ha fet que la cosa sigui molt més fluida.", Membre EC Terres de l'Ebre.

"Hi ha bastant contacte perquè el territori és petit i les cares es coneixes.", SIE Terres de l'Ebre.

Des dels EC expliquen que el treball i l'abordatge de casos dins dels propis EC és un moment clau en la coordinació entre professionals.

"El que hem fet alguna vegada és quan el cas està resolt/tancat, es planteja i es va mirant si s'han seguit totes les indicacions i com ha anat. Vam tenir el cas d'una dona morta i vam analitzar el cas, com havia anat i com no havia anat, on pensàvem que hi havia pogut haver una incidència. Normalment ho fem a través de casos tancats perquè l'EC ens reunim cada 3-4 mesos, si tens un cas urgent tires de telèfon i contactes aquella gent que necessites. A lo millor no convoques a l'hospital si la dona no ha anat a l'hospital.", Membre EC Terres de l'Ebre.

"Els casos que van a l'EC són els casos que inquieten. Els casos amb els que algú s'ha trobat amb algun impediment, amb alguna problema i que identifica que alguna cosa ha fallat. En el nostre cas no sempre són casos resolts. Casos amb dificultats i amb els que t'has trobat amb alguna problema alhora d'abordar. Casos que ens han inquietat. Per exemple, un cas en la que la casa d'acollida estava plena i et queda amb la noia al carrer. Això és un problema perquè el circuit no preveu què passa quan no hi ha lloc a la casa.", Membre EC Terres de l'Ebre.

És important apuntar també la visió del SIE respecte aquest treball de casos en el marc dels EC:

"Els casos que es discuteixen als EC és per veure si el circuit està funcionant o no o perquè hi ha hagut una problemàtica concreta. Los casos del dia a dia et coordines directament amb la part del circuit que està afectada. Si una dona està derivada de serveis socials i hi ha una problemàtica de precarietat, pues potser se li pot demanar si hi ha la possibilitat d'una mesa d'emergència. Aquesta problemàtica ja no passa pel circuit. Passarà pel circuit quan, per exemple, no hagi sigut possible una pis de la mesa d'emergència perquè estan completament col·lapsats al territori, llavors potser sí que s'elevarà al circuit per dir 'això ho podeu solucionar des del circuit? Perquè nosaltres a títol particular no ho podem fer'.", SIE Terres de l'Ebre.

Finalment, plantegen el tema de la cessió de dades com un element que complica la coordinació entre professionals:

"El tema de la cessió de dades sempre és complicat i es soluciona saltant-se la llei. No es comparteix res que no sigui estrictament necessari, però les dades les hem de poder compartir i saber del que estem parlant. Mossos també les comparteix, diuen que és pel bé superior de la dona. Tot i així, és un terreny complicat i et fa sentir incòmoda. Com a professionals tenim molt clara quina és la informació necessària per poder intervenir i quin no i a partir d'aquí s'actua. Crec que és el fet de que ens coneixem i estem treballant al dia a dia que sabem fins on podem arribar, però no està escric enlloc.", Membre EC Terres de l'Ebre.

"La interpretació de la llei és diferent. La idea és que tu pots compartir dades sempre i quan aquest fet beneficiï a la persona amb la que estàs treballant. Es barreja el tema de la protecció professional, que no em puguin dir a mi que he compartit una dada que no podia. És una línia molt fina." Membre EC Terres de l'Ebre.

"Des de serveis socials ens coordinem aportant molta informació, però no en rebem tanta, no tenim feedback de l'altra part. Quan fem reunions de coordinació, sobretot amb salut i salut mental, sembla que uns siguin els garants de la protecció i que serveis socials la llei no els avalés. Serveis social té la mateix llei, però jo explico perquè tu m'alimentis de cara al mateix objectiu, que és ajudar a la persona, Però no és així, tu sembla que ha de donar molt informació, però l'altre se la guarda.", Membre EC Terres de l'Ebre.

3.6. Punt forts del treball en xarxa

Des de la coordinació tècnica s'explica que el treball en xarxa permet donar una resposta més integral i eficaç a les dones que pateixen violència masclista. En aquesta mateixa línia, el SIE apunta que el treball en xarxa permet treballar de forma coordinada i transversal.

> "Com elements positius suposo que és la interrelació entre companys i treballar de forma transversal en matèria de violència.", SIE Terres de l'Ebre.

Des dels EC valoren molt positivament que el treball en xarxa els permet intercanviar informació entre territoris i intercanviar experiències i coneixement.

3.7. Punt febles del treball en xarxa

En relació als punts febles del treball en xarxa, des de la coordinació tècnica del circuit s'explica que la pràctica del treball en xarxa no és complicada i que cal seguir treballant perquè aquest sigui una realitat. Des del SIE s'apunta que, el treball en xarxa requereix molta coordinació per tal d'evitar la fragmentació de la vida de les dones i el solapament de les actuacions, ambdós elements que poden arribar a portar a una segona victimització.

> "En un determinat moment tens la sensació que tothom treballa a la vegada sobre el mateix. Això sempre hem d'assentar les bases, perquè sembla que ens haguéssim tallat la dona a trossets i això tampoc no és gens positiu. Com que som territoris petits també és molt normal que les usuàries puguin anar a varis serveis a la vegada i puguin pensar 'ara vaig a serveis socials i demanaré una cosa, ara vaig al SIE i en demano una altra, ara vaig al SIAD i en torno a demanar una altra', això comporta que estiguem treballant tres equips i si no ens coordinem estem treballant tres vegades a la vegada. Aquesta potser és la part negativa en un territori petit, però jo diria que hi ha més part positiva que negativa. En general hi ha molt bona relació.", SIE Terres de l'Ebre.

4. MECANISMES DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

4.1. Mecanismes de seguiment i control dels protocols supracomarcals i comarcals

En aquest apartat s'analitza la informació obtinguda en relació als mecanismes de seguiment i control del protocol supracomarcal. L'estàndard de servei referent a l'avaluació pot donar una primera idea sobre quina és la situació en relació a l'avaluació i el seguiment de l'aplicació del protocol al territori. El gràfic aporta informació sobre la percepció dels

diferents òrgans del circuit vers el grau d'assoliment de l'estàndard de servei 4, essent 1 no assolit i 5 totalment assolit.

> *Estàndard de servei 4: En el marc del circuit territorial, es garanteix l'avaluació continuada, el seguiment i l'adequació dels protocol i circuits, tot dissenyant un sistema de registre de dades a aquest efecte.*

Gràfic 14: Percepció de la MI, la CT i els EC en relació al grau de compliment de l'estàndard de servei 4_Terres de l'Ebre

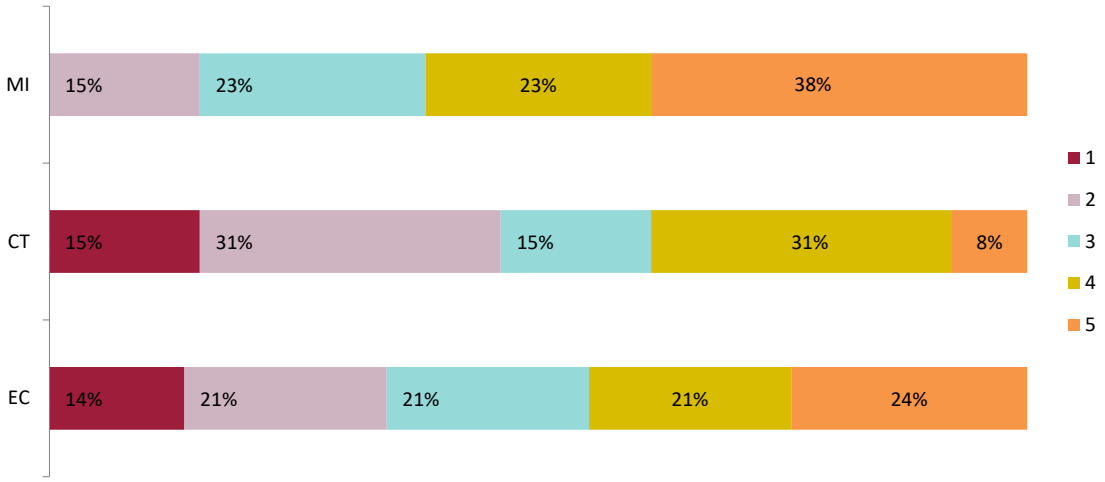

Si s'analitza el gràfic, s'observa com la MI és l'òrgan més optimista amb un 38% de les seves persones membres valorant molt positivament l'assoliment de l'estàndard de servei. Els EC i, especialment, la CT tenen una percepció menys positiva i són més crítics en relació a l'assoliment de l'estàndard.

Aquesta percepció menys optimista està en línia amb la informació qualitativa recollida a través de les entrevistes amb la coordinadora política i tècnica del circuit. Així, tant des de la coordinació política com des de la coordinació tècnica del territori, s'explica que no existeixen mecanismes de seguiment i avaluació del funcionament del circuit. Tanmateix, des de les dues posicions s'assegura que seria útil poder-ne tenir per, d'aquesta manera, poder millorar el funcionament del circuit.

5. LIDERATGE DELS CIRCUITS PER PART DE L'INSTITUT CATALÀ DE LES DONES

5.1. Lideratge dels circuits

En aquest apartat s'analitzen aspectes relacionats amb el lideratge de l'ICD. L'anàlisi parteix del grau d'acord o desacord de les persones membre de cada un dels òrgans en relació a un llistat d'afirmacions que se'ls hi van plantejar i que es presenten a continuació:

Lideratge MI:

- L'ICD fa públic el seu suport i compromís institucional en l'abordatge de les violències masclistes.
- L'ICD facilita els recursos humans necessaris pel lideratge dels espais de coordinació del circuit, alliberant temps i fent un reconeixement institucional de la seva funció.
- L'ICD facilita els recursos econòmics que permeten consolidar estratègies de circuit, que poden anar des de la formació fins a la creació d'eines i recursos específics que faciliten la coordinació.
- L'ICD treballa per assegurar el compromís i aliances amb la resta d'institucions.
- L'ICD lidera el treball de la Mesa Institucional.

Lideratge CT:

- L'ICD ofereix suport tècnic i assessorament.
- L'ICD impulsa i dona suport econòmic per la creació d'eines metodològiques comunes.
- L'ICD genera i cuida espais per l'intercanvi entre professionals dels circuit.
- Des de l'ICD es valora i es reconeix el lideratge tècnic que es fa des de la CT.
- L'ICD dona resposta a les necessitats formatives dels equips professionals del circuit.
- L'ICD aporta assessorament i acompanyament legal quan s'escau.

Lideratge EC:

- L'ICD ofereix suport tècnic i assessorament.
- L'ICD impulsa i dona suport econòmic per la creació d'eines metodològiques comunes.
- L'ICD genera i cuida espais per l'intercanvi entre professionals dels circuit.
- Des de l'ICD es valora i es reconeix el lideratge tècnic que es fa des de l'EC.
- L'ICD dona resposta a les necessitats formatives dels equips professionals del circuit.
- L'ICD aporta assessorament i acompanyament legal quan s'escau.

Els següents gràfics, juntament amb la informació qualitativa recollida durant el treball de camp, aporten informació elements relacionats amb el lideratge de l'ICD en cada un dels òrgans, així com quin és el grau d'acord o desacord de les persones que formen part de cada un d'ells en relació a les afirmacions anteriors.

En primer lloc es presenta el gràfic que mostra els elements vinculats al lideratge de l'ICD valorats per part de la MI.

Gràfic 15: Grau d'acord i desacord de la MI en relació a elements vinculats al lideratge del circuit_Terres de l'Ebre

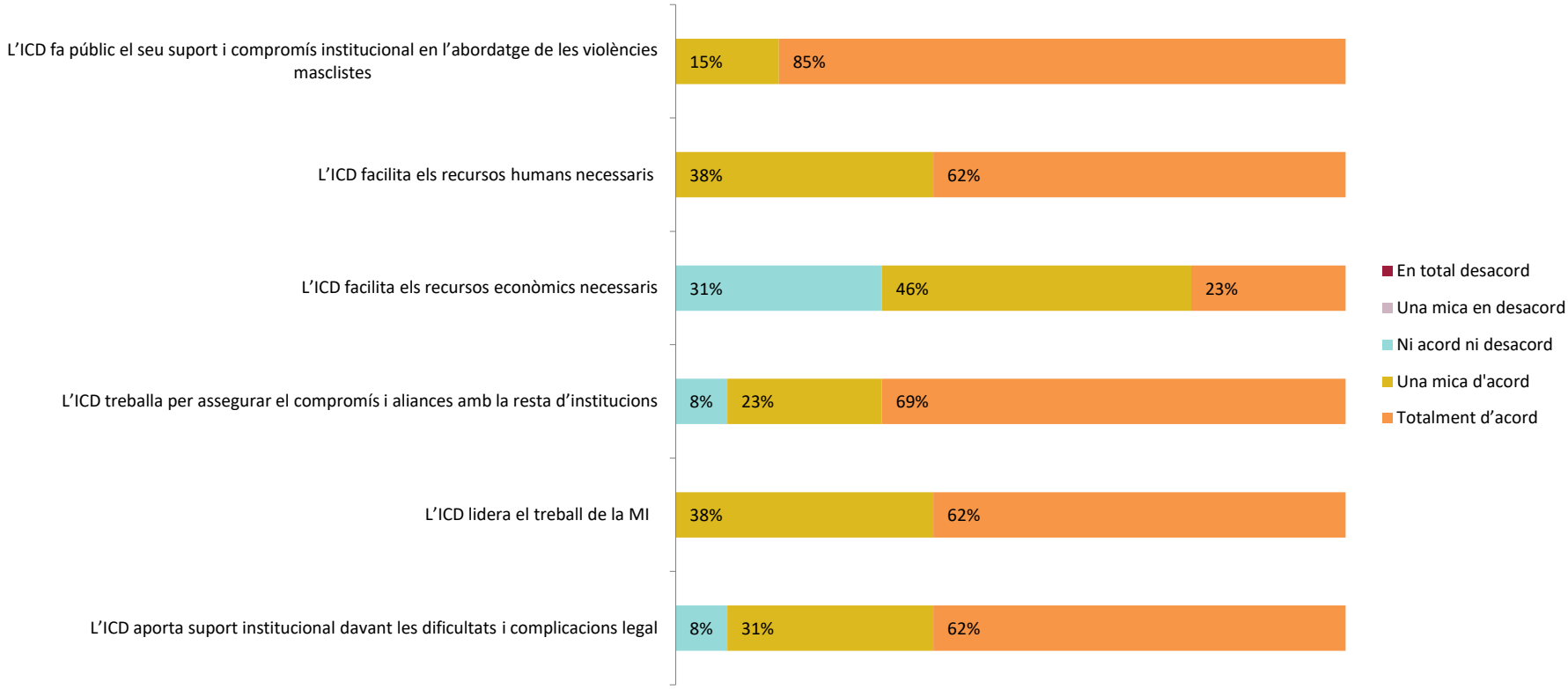

En general, el gràfic mostra una percepció força positiva del lideratge del ICD per part de les persones membres de la MI.

Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) Fa públic el seu suport i compromís institucional: 85% totalment d'acord i 15% una mica d'acord.

2) L'ICD facilita els recursos humans necessaris pel lideratge dels espais de coordinació del circuit, alliberant temps i fent un reconeixement institucional de la seva funció: 62% totalment d'acord i 38% una mica d'acord.

3) L'ICD lidera el treball de la Mesa Institucional: 62% totalment d'acord i 38% una mica d'acord.

Cap afirmació genera desacord.

Un cop analitzades els elements vinculades a la MI, a continuació es presenta el gràfic que mostra els elements relacionats amb el lideratge de l'ICD valorats per la CT.

Gràfic 16: Grau d'acord i desacord de la CT en relació a elements vinculats al lideratge del circuit_Terres de l'Ebre

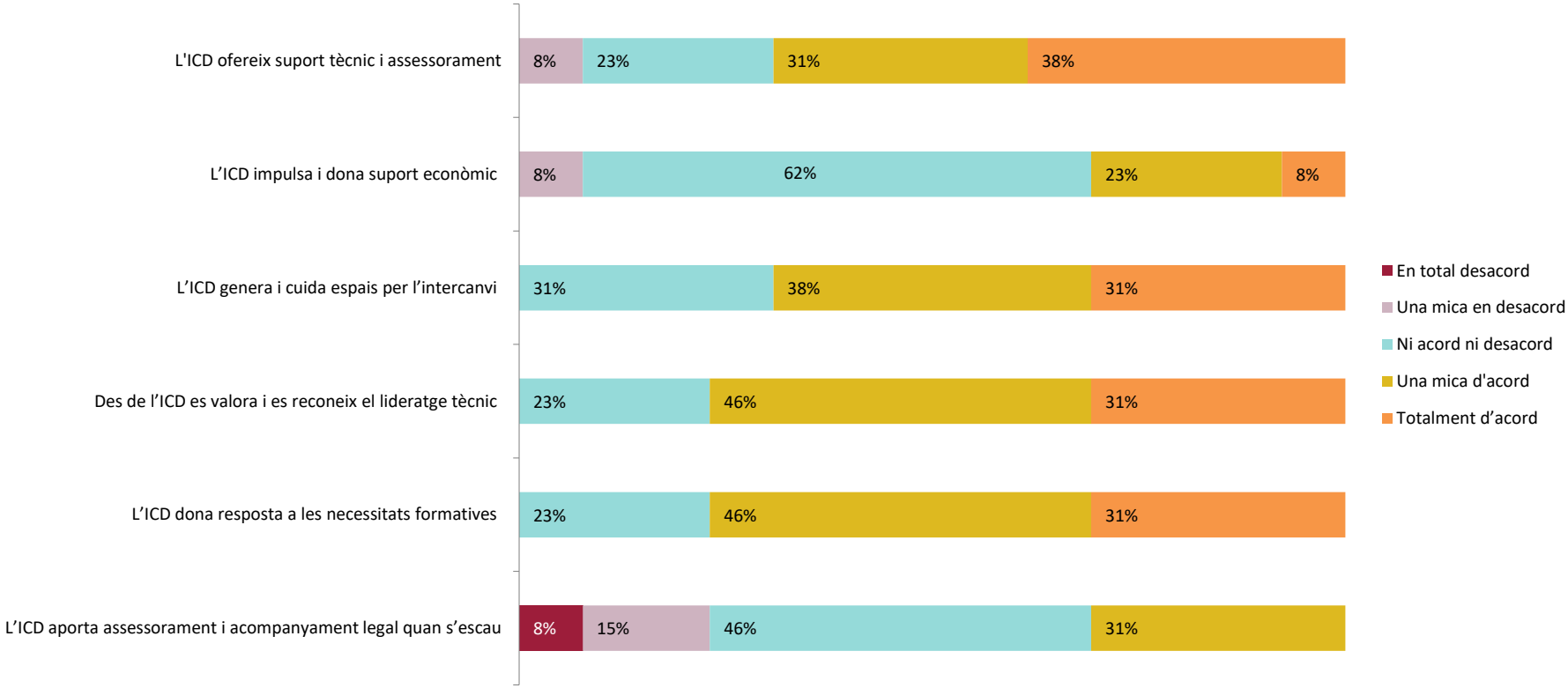

Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) L'ICD ofereix suport tècnic i assessorament: 38% totalment d'acord i 31% una mica d'acord.
2) Des de l'ICD es valora i es reconeix el lideratge tècnic que es fa des de la CT: 31% totalment d'acord i 46% una mica d'acord.
3) L'ICD dona resposta a les necessitats formatives dels equips professionals del circuit: 31% totalment d'acord i 46% una mica d'acord.

L'afirmació vers la qual hi ha menys acord és:

1) L'ICD aporta assessorament i acompanyament legal quan s'escau: 8% en total desacord i 15% una mica en desacord. Aquesta afirmació no ha obtingut cap resposta a la categoria "totalment d'acord" i, en canvi, el percentatge de respostes a la categoria "ni acord ni desacord", 46%, és molt alt.

Tot i que hi ha un percentatge d'acord de més del 69% en 4 de les 6 afirmacions, la percepció de les persones membres de la CT en relació al lideratge de l'ICD no és tant positiva com la visió que tenen les persones membres de la MI.

Un cop analitzades els elements vinculades a la CT, a continuació es presenta el gràfic que mostra els elements relacionats amb el lideratge de l'ICD valorats pels EC

Gràfic 17: Grau d'acord i desacord els EC en relació a elements vinculats al lideratge del circuit_Terres de l'Ebre

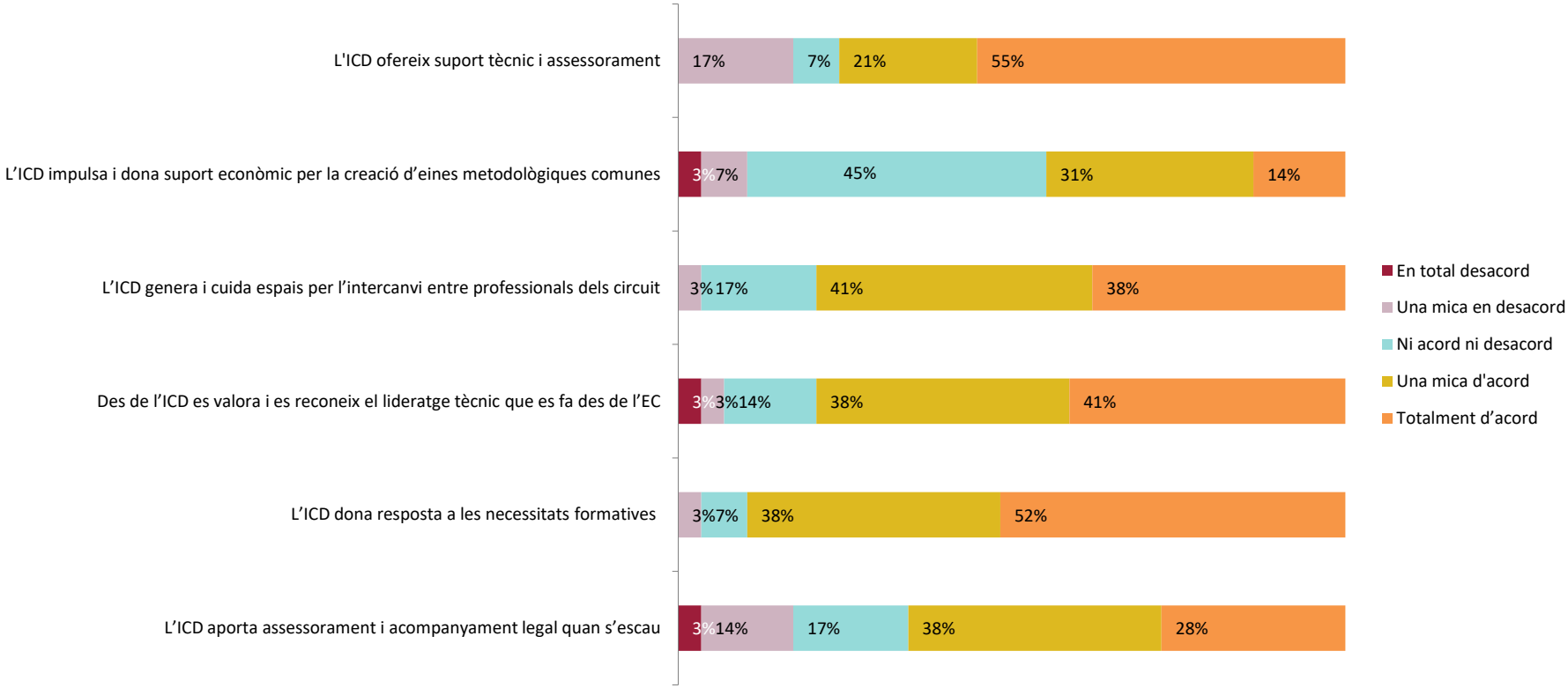

Les afirmacions vers les quals hi ha un grau d'acord més alt són:

1) L'ICD ofereix suport tècnic i assessorament: 55% totalment d'acord i 21% una mica d'acord.
2) L'ICD dona resposta a les necessitats formatives dels equips professionals del circuit: 52% totalment d'acord i 38% una mica d'acord.
3) Des de l'ICD es valora i es reconeix el lideratge tècnic que es fa des de l'EC: 38% totalment d'acord i 41% una mica d'acord.

L'afirmació vers les quals hi ha menys acord:

1) L'ICD impulsa i dona suport econòmic per la creació d'eines metodològiques comunes: 14% totalment d'acord i 31% una mica d'acord.

La visió de les persones membres dels EC en relació al lideratge de l'ICD també és, en general, positiva, ja que hi ha un percentatge d'acord de més del 66% en 5 de les 6 afirmacions.

Des de la coordinació política del circuit, i en relació al lideratge per part de l'ICD, s'apunta que reben l'assessorament necessari quan el requereixen. Tanmateix, també s'apunta que seria útil rebre més indicacions i directrius general per part de l'ICD. En relació al fet de rebre indicacions i directrius, es puntualitza, però la necessitat de que l'ICD continuï respectant la idiosincràsia del territori i les maneres de fer ja establertes en el marc del circuit. D'altra banda, també es fa referència al fet de que seria interessant conèixer altres formes de funcionar d'altres circuits territorials.

Des de la coordinació tècnica del circuit, s'apunten diverses idees en relació al lideratge polític i tècnic del circuit. Per una banda, i en relació al lideratge polític, s'explica que, a vegades, aquest està molt entrecreuat amb el tècnic i s'apunta que caldria que hi hagués una millor definició i diferenciació entre les funcions tècniques i polítiques de les professionals que lideren territorialment el circuit. També és cert que a l'oficina de TE només hi ha una tècnica el que dificulta aquesta diferenciació de papers.

D'altra banda, des de la coordinació tècnica del circuit es fa una reflexió interessant sobre com hauria de ser un bon lideratge polític del circuit. Així, s'apunta que un bon lideratge polític del circuit hauria de passar pel fet de que els i les professionals veiessin que hi ha un bon finançament, que es dóna resposta a les seves demandes, etc. Això es va aconseguint, per exemple en relació a donar respostes a les necessitats formatives, però caldria que hi hagués una definició més clara de les línies de treball i que l'estructura fos més real.

En relació al lideratge tècnic, la coordinadora tècnica del circuit apunt que caldria que es rebessin més directrius clares des de l'ICD central. Segons la coordinadora tècnica del circuit, hi ha una manca de línies estratègiques i seria important que des de Barcelona hi hagués més acompanyament en relació a la coordinació tècnica del circuit i que es marquessin més les línies de treball.

Finalment, des del punt de vista dels EC, la valoració del lideratge de l'ICD és positiva en relació a les tasques de coordinació i dinamització del circuit, però troben a faltar més acompanyament tècnic i de contingut.

> "Molt bé. Però podria liderar una mica més. A efectes de coordinació del circuit, em sembla súper bé, però jo esperaria que hi hagués més acompanyament i traspàs d'expertesa, assessorament. Se suposa que han de tenir la valoració global de tot, però de vegades he trobat a faltar en reunions de la CT on ens hem discutit i l'ICD no ha actuat com a veu especialitzada. Potser no és la seva funciona, però jo ho he trobat a faltar.", Membre EC Terres de l'Ebre.

6. VALORACIÓ GENERAL DEL CIRCUIT

6.1. Valoració del circuit

En aquest últim apartat s'exposa la informació recollida entorn la valoració que fan les professionals del circuit sobre el seu funcionament. A més, es presenta un llistat del principals èxits obtinguts en el marc del circuit durant els seus anys de funcionament, així com un llistat dels reptes de futur identificats per les pròpies professionals.
Des de la coordinació política del circuit, aquest es valora molt positivament, tot i que assenyala que hi ha elements que es podrien millorar.

> "El circuit funciona molt bé perquè té molta trajectòria i la gent és molt implicada.", Coordinadora política Terres de l'Ebre.

Segons la coordinadora tècnica del circuit el model d'intervenció en forma de circuit és efectivament vàlid, útil i operatiu, sobretot pel què fa als EC i la CT. Tanmateix, apunta que caldria millorar la implicació tant de la MI com dels i les AP. En aquesta línia, explica que creu que caldria buscar formes per articular millor la relació dels extrems dels circuits, la MI i els i les AP, amb els òrgans centrals, la CT i els EC.

7. CONCLUSIONS DEL CIRCUIT DE TERRES DE L'EBRE

7.1. Estructura orgànica del circuit

En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació a la creació, la composició, els rols, les funcions i l'operativitat del circuit.

El circuit de les Terres de l'Ebre es constitueix formalment l'any 2009. El procés de desplegament del circuit es va iniciar un any abans convocant a totes les professionals de la CT per iniciar i treballar conjuntament la redacció del protocol. Aquest procés es va fer amb l'acompanyament i assessorament de l'associació de dones El Safareig, Dones amb Empenta i Spora i amb el lideratge de l'ICD, sent el primer circuit territorial que es va posar en marxa a Catalunya. El protocol territorial es va finalitzar l'any 2010 però no es va signar formalment fins l'any 2012. El protocol aprovat i publicat no està datat, i seria important que hi constés la data d'aprovació.

En relació a la **composició** del circuit, la **MI** està constituïda per 27 institucions, essentl'òrgan més gran del circuit. La **CT** està constituïda per 22 institucions. El fet que hi ha hagi menys institucions que a la MI fa pensar aquí que es tracta d'un òrgan molt més preparat i disposat a un treball més operatiu, al debat i a la presa de decisions.

Finalment, els **EC**, tenen un nombre de representants variable en funció de la comarca, anant de 14 membres a 19.

En relació a **l'operativitat**, la **MI** es convoca anualment i l'assistència és del 100%. Pel que fa al grau d'implicació, aquest és percebut com alt. Es descriuen les reunions anuals de la MI com reunions informatives i poc orientades a la presa de decisions polítiques.

Pel què fa a la **CT**, aquesta es convoca tres cops l'any. Tot i que l'assistència és elevada, les baixes sempre són de les mateixes institucions. Des de la coordinació tècnica s'expressa certa preocupació i la necessitat de solucionar aquest problema. En relació al grau d'implicació, s'explica que aquest és alt i que les persones membres de la CT participen de forma activa a les reunions.

La forma d'operar dels **EC** és molt diversa i cada un d'ells té les seves pròpies dinàmiques de funcionament. Tots els EC es reuneixen periòdicament i organitzen les reunions responent a les necessitats del territori.
El SIE és una peça clau del circuit i és present a totes les reunions dels EC i de la CT.

7.2. Funcions

En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació a l'avaluació de les funcions definides per cada un dels òrgans[4].

Entre les persones membres de la **MI**, la percepció sobre el grau de compliment de les seves funcions és molt positiva i demostren un grau alt de compromís polític per l'abordatge de la violència masclista al territori. Les afirmacions que generen més acord són aquelles relacionades amb funcions de caire mecànic i formal, vinculades a la pròpia inèrcia de funcionament de la MI (convocatòria de la reunió anual i nomenament de les persones membres de la CT). A més, destaca també el grau d'acord elevat que genera l'afirmació relacionada amb la proporció de recursos humans necessaris pel bon funcionament del circuit. D'altra banda, l' afirmació que genera més desacord és, precisament, aquella relacionada amb la funció vinculada amb facilitar recursos econòmics que permetin l'abordatge de la violència masclista al territori, la qual requereix un grau d'implicació i compromís polític encara més elevant per part de les institucions i les persones membres de la MI.

En general, existeix una visió positiva sobre el compliment de les tasques de la MI i es visualitza com un òrgan essencial per assegurar el bon funcionament del circuit.

Les persones membres de la **CT** valoren que, en general, aquest òrgan compleix amb les seves funcions fonamentals. Aquelles afirmacions que generen més acord són, per una banda, aquelles relacionades amb les pròpies funcions de coordinació de la tècnica territorial i, per l'altra, aquella relacionada amb l'elaboració del protocol territorial. Tanmateix, tot i aquesta valoració positiva sobre el compliment de les funcions assignades, s'identifica que la funció de treball supracomarcal de casos té marge de millora i caldria augmentar-ne el grau de compliment.

Des de la coordinació tècnica del circuit es descriu la CT com un espai on les professionals comparteixen necessitats, dificultats i coneixement sobre l'abordatge de la violència masclista al territori. També s'apunta que la CT té la funció de ser l'òrgan de gestió i coordinació estratègica del circuit territorial.

Els **EC** es perceben com òrgans que compleixen amb les funcions que tenen assignades. Es valora de forma molt positiva el rol de les coordinadores dels EC, la vehiculació de la informació entre la CT i les AP i les convocatòries de les reunions periòdiques. Els EC són considerats òrgans claus per la coordinació de les professionals implicades en

[4] Les funcions es van descriure a partir de la informació disponible al Protocol Marc i als diversos protocols territorials.

l'abordatge de la violència masclista al territori, pel seguiment del protocol i per consolidar el treball en xarxa. Els EC són considerats el motor del circuit.

7.3. Comunicació

En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació a l'avaluació de la comunicació del circuit. Concretament es presenten les conclusions en relació a la comunicació interna horitzontal i vertical i la comunicació externa.

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció molt positiva sobre la comunicació del circuit. Valoren especialment la comunicació vertical, el traspàs de documentació entre la CT i la MI i la comunicació horitzontal. En línia amb aquesta bona percepció destaca que només el 38% de les persones membres de la CT creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Les persones membres de la **CT**, tot i tenir una visió també bastant positiva sobre la comunicació del circuit, aquesta és pitjor que la la de la MI. Des de la CT es valora positivament elements com la comunicació horitzontal, el grau de coneixement que tenen sobre el funcionament i l'activitat del circuit i la comunicació vertical. Tot i així, més de la meitat de les persones membres de la CT, un 54%, creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Els **EC** tenen una percepció bastant positiva de la comunicació del circuit, però també és, de nou, pitjor que de la MI i la CT. Des dels EC es valoren positivament elements com la comunicació horitzontal i la vertical. Tot i aquests elements positius, destaca que l'afirmació que genera més desacord és precisament la relacionada amb el coneixement de l'activitat del circuit. En aquest sentit, un 74% de persones membres dels EC creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

En general, doncs, s'observa que la percepció sobre la comunicació del circuit va empitjorant a mesura que l'òrgan és més tècnic i té una implicació més directe en l'abordatge de la violència masclista. Així, la MI és l'òrgan que té una percepció més positiva de la comunicació, seguidament hi ha la CT i, en última posició, els EC, que són els òrgan que tenen una percepció més negativa de la comunicació del circuit.

En relació a la **comunicació horitzontal**, si bé els resultats de les dades quantitatives són molt positius al respecte, des de la coordinació política es matisa i s'explica que l'ICD és qui es relaciona bidireccionament amb cada membre de la MI i que es desconeix si existeix comunicació entre les diverses institucions i persones membres de la MI. Pel què fa la **CT**, s'explica que la comunicació horitzontal dins d'aquest òrgan és una realitat,

ja que el territori és petit i totes les professionals es coneixen i estan acostumades a treballar conjuntament. En relació als **EC**, la comunicació horitzontal és fàcil i fluida i hi ha molt intercanvi d'informació entre els diversos EC. Les dades ens mostren que la comunicació horitzontal dins de cada òrgan gaudeix de bona salut. Tanmateix, el cert és que la percepció sobre aquest tipus de comunicació, varia molt dins de cada òrgan. En aquest sentit, és important apuntar que la CT és l'òrgan que té una millor comunicació horitzontal percebuda, seguida de la MI i, en últim lloc, els EC.

En relació a la **comunicació vertical**, les persones membres de la **MI** són les que tenen una percepció més positiva en relació a la comunicació vertical, mentre que les dades per la **CT** són menys optimistes, tot i continuant sent encara positives. Les dades qualitatives apunten que, en realitat, la comunicació entre ambdós òrgans no és bidireccional i que sempre és de baix cap a dalt. En aquest sentit s'explica que des de la MI no es traspassa cap informació cap a la CT i que, en canvi, és la CT qui eleva temes a la MI. En general, allò que s'eleva són temes que no s'han aconseguit resoldre en el marc dels EC i de la CT. En relació a la figura de portaveu de la CT a la MI que tenen contemplada, sembla no ser massa eficaç i es destaca el caràcter únicament simbòlic de càrrec. La portaveu *de facto* que traspassa la informació de la CT a la MI és la pròpia coordinadora política del circuit.

En relació a la comunicació entre la **CT** i els **EC**, s'explica que el mecanisme de comunicació que existeix entre ambdós òrgans és l'enviament de l'acta de la reunions de la CT a les coordinadores dels EC que llavors la fan extensiva als seus equips. A més, la Coordinadora tècnica del circuit participa a totes els reunions de tots els EC del territori, fet que facilita la comunicació entre l'òrgan tècnic i els EC.

En relació a la comunicació entre els **EC** i la **CT** , s'explica que els EC eleven demandes durant les reunions de la CT a través de les seves representants. S'explica que la majoria de vegades la resposta que s'obté des de la CT és satisfactòria. Tanmateix, s'apunta al fet de que la freqüència de les reunions de la CT de vegades no és suficient i que, per tant, no sempre és possible donar resposta a temps a tots els temes que s'eleven.

Pel que fa a la comunicació entre els **EC** i les **AP**, les coordinadores dels EC expliquen que als EC participen totes les interlocutores de cada sector o àmbit d'agents de proximitat. La idea és que cada representat per àmbit, un cop ha finalitzat la reunió, traspassa la informació als seus equips. Tanmateix, no existeixen mecanismes de control per saber si s'ha fet o no. Aquest fet és motiu de preocupació important entre les coordinadores dels EC. També ho és per la coordinadora tècnica del circuit, la qual esta convençuda que no totes les i els AP reben la informació sobre el circuit. Aquest fet es considera

preocupant perquè són precisament aquests agents les que treballen directament amb les dones que viuen violència.

Finalment, en relació a la informació que els **EC** reben sobre la **MI**, apunten que únicament saben quan es convoca perquè han de reservar les agendes de les seves representants però expliquen que no està sistematitzat un sistema de retorn del que es parla a la MI cap als EC.

En relació a la **comunicació externa** del circuit, cal dir que aquesta és pràcticament inexistent. La comunicació amb la CNVM es produeix quan des del circuit es participa a les reunions de la comissió i es fa una traspàs d'informació sobre quina és la situació al territori. Sobre el retorn de les reunions de la CNVM al circuit, s'explica que la presidenta de la ICD el fa a la MI.

La comunicació amb els mitjans de comunicació és pràcticament inexistent i només es parla amb els mitjans en dates senyalades com, per exemple, el 25N.

Finalment, és important apuntar que no existeix una comunicació directa amb la ciutadania que permetin visibilitzar l'existència del circuit.

7.4. Treball en xarxa

En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació a l'avaluació del treball en xarxa del circuit. Concretament es presenten les conclusions en relació a l'existència o no d'un marc conceptual compartit, l'ús o no del Directori de Recursos, la presència o absència de determinats elements que poden garantir el treball en xarxa (protocol territorial, circuit general i circuits específics, estratègia supracomarcal formativa, treball supracomarcal de casos, eines de treball comunes, seguiment i recollida de dades, grups de treball temàtics) i la coordinació entre professionals.

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció molt positiva sobre el treball en xarxa del circuit. L'afirmació que genera més acord és la relacionada amb l'aprovació de les propostes provinents de la CT.

Les persones membres de la **CT** també tenen una percepció positiva del treball en xarxa del circuit. Les afirmacions millor valorades són la creació d'un circuit propi, l'existència d'un llenguatge compartit i l'existència d'una estratègia formativa supracomarcal. D'altra banda, les valoracions més negatives s'acumulen a l'afirmació relacionada amb l'establiment d'una metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades.

Els **EC** coincideixen en una percepció positiva del treball en xarxa, fins i tot més que la CT. En aquest sentit, valoren positivament la creació de circuits, la coordinació amb els altres òrgans del circuit i l'existència d'un llenguatge compartit. Tanmateix, valoren més negativament l'afirmació relacionada amb el treball supracomarcal de casos.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 1** relacionat amb la formalització de la coordinació interprofessional mitjançant la creació d'un protocol i circuit d'intervenció[5], és molt positiva per tots els 3 òrgans del circuit.

Pel que fa l'existència d'un **marc conceptual comú**, es creu que si bé potser no és compartit per totes les professionals del circuit, en general sí que existeix un aproximació comuna al fenomen de la violència masclista. S'explica que existeixen diferències entre aquelles professionals més properes als casos i que intervenen directament amb dones en situació de violència, les qual efectivament comparteixen un marc conceptual, i les professionals més allunyades de l'abordatge directa dels casos que participen als EC o a la CT des d'àmbits d'intervenció més allunyats el fenomen.

En el marc del circuit de les Terres de l'Ebre no hi ha uns actualització periòdica i sistemàtica del **Directori de Recursos** per a l'abordatge de la violència masclista a Catalunya **, t**ot i que des de l'oficina de l'ICD es van actualitzant les dades dels recursos que existeixen al territori S'apunta que seria útil que existís una eina i un treball sistemàtic d'actualització d'aquest directori.

Tot i la no actualització sistemàtica del Directora General, la **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 3** relacionat amb l'existència d'un sistema d'informació global dels recursos del territori[6], és molt positiva per part de la MI i els EC, però és més negativa per part de la CT. L'existència del **protocol territorial**, element essencial pel treball en xarxa, es valora positivament. Si bé, segons la coordinació tècnica, el procés d'elaboració del protocol no va ser senzill, des dels EC asseguren que la creació del protocol va ser útil per reflexionar sobre la feina que feia cada professional. En relació a l'ús del protocol, des de la coordinació tècnica i des dels EC es destaquen les dificultats que apareixen per trobar un encaix entre el protocol de violència masclista i el protocol d'infància. Encara en relació al protocol és interessant apuntar que els EC es regeixen per aquest protocol supracomarcal i que no existeixen protocols comarcals. Segons

[5] Estàndard de servei 1: En el marc del circuit territorial, s'ha formalitzat la coordinació entre les diferents institucions, administracions i entitats especialitzades a tot el territori, mitjançant la creació d'espais estables de coordinació interdisciplinària i de protocols i circuits específics d'intervenció i derivació.

[6] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

expliquen les coordinadores dels EC, la revisió del protocol es fa a través del seguiment de casos concrets, analitzat buits o mancances del protocol i identificant possibilitats de millora. El protocol no s'ha actualitzat mai i entre les professionals hi ha certes reticències a la seva revisió per l'esforç que pot implicar.

Es creu que el **circuit** general d'abordatge de les violències masclistes està ben definit i compta amb una valoració molt positiva, tant de la CT com dels EC.

Un altre element clau per garantir el treball en xarxa és l'existència d'una **estratègia formativa supracomarcal**. La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 5**, relacionat precisament amb les necessitats formatives i la resposta que s'hi dona[7], és positiva per tots els òrgans del circuit. Tant des de la coordinació tècnica com des de la CT, la valoració que es fa de l'estratègia formativa és molt positiva. Destaca només la preocupació pel fet que es creu que no sempre tota la informació sobre formació arriba a totes les professionals del circuit, especialment les AP.

Pel que fa al **treball supracomarcal de casos**, els resultats indiquen que aquest no és una pràctica habitual ni de la CT ni dels EC. Tot i així, des dels EC s'explica que sí que eleven aquells casos als quals no tenen capacitat de donar resposta. S'apunta que sempre es rep resposta per part de la CT, encara que no sempre és exactament la que es voldria. A més, s'explica que la freqüència de les reunions de la CT és molt dilatada i que de vegades pot passar molt temps entre la reunió dels EC i la reunió de la CT, fet que dificulta la resolució ràpida dels casos. S'apunta que podria ser interessant definir els criteris per elevar casos a la CT.

En relació a l'existència d'**eines de treball comunes**, aquesta és més aviat escassa i si bé a l'inici del circuit sí que es va generar algunes eines (full de derivació, eines per a la cessió de dades), ara la CT ha deixat de fer-ho.

La valoració que es fa sobre l'existència d'una **metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades** és negativa. S'explica que es va intentar establir un sistema però que finalment no va ser possible i es va abandonar. Des de la coordinació tècnica s'apunta que seria necessari crear un sistema comú de recollida de dades per tots els circuits territorials.

[7] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

Finalment, sobre l'existència de **grups de treball temàtics**, des de la coordinació tècnica s'explica que actualment no existeixen però que sí que n'han tingut (valoració de risc). Tanmateix, es valora molt positivament aquesta metodologia de treball perquè es creu que poden arribar a ser espais molt operatius i actualment volen crear-ne un sobre agressions sexuals.

En relació a la pròpia **coordinació entre professionals** aquesta és valorada molt positivament. S'explica que la coordinació entre professionals és fluida, en gran part, gràcies al fet que les Terres de l'Ebre és un territori petit i totes es coneixen. Tanmateix, creuen que el tema de la protecció de dades i l'ús discrecional d'aquesta és un dels elements que més dificulta la coordinació entre professionals.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 2** relacionat amb l'impuls del treball en equip i la cooperació[8] que fa la MI és molt positiva. Tanmateix, des de la CT i els EC es té una percepció bastant més negativa.

S'identifiquen com a **punts forts** del treball en xarxa a les Terres de l'Ebre el fet que permet donar una resposta més integral i eficaç a les dones en situació de violència masclista. El treball en xarxa permet treballar de forma coordinada i transversal i intercanviar coneixement i experiències entre comarques.

Finalment, s'identifiquen com a **punts febles** del treball en xarxa que la múltiple intervenció de serveis en els mateixos casos pot provocar una fragmentació de la vida de les dones (intervenint de forma massa parcel·lada des de cada àmbit i sense una visió integral), també pot donar lloc a duplicitat de les intervencions.

7.5. Mecanismes de seguiment i avaluació

En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació als mecanismes de seguiment i avaluació que existeixen en el marc del circuit.

En relació als **mecanismes de seguiment i avaluació del propi circuit**, tant des de la coordinació política com des de la coordinació tècnic no existeixen mecanismes de seguiment i avaluació del funcionament del circuit. Tanmateix, des de les dues posicions s'assegura que seria útil poder-ne tenir per, d'aquesta manera, poder millorar el funcionament del circuit.

[8] Estàndard de servei 2: En el marc del circuit territorial, s'impulsa el treball en equip, la cooperació i la vinculació a les diferents xarxes d'intervenció, tot assegurant la presència de les associacions de dones de referència del territori.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 4** relacionat amb les garanties d'avaluació continuada i el disseny de registres de dades[9], és positiva. La MI és l'òrgan més optimista, però els EC i, especialment, la CT tenen una percepció menys positiva i són més crítics en relació a l'assoliment de l'estàndard.

7.6. Lideratge del circuit

En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació al lideratge que fa l'ICD territorial i central del circuit.

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció molt positiva sobre el lideratge que exerceix l'ICD sobre el circuit. Es valora especialment el suport públic i compromís institucional en l'abordatge de les violències masclistes, l'aportació de recursos humans i el treball de lideratge que té en la MI.

Les persones membres de la **CT**, tot i tenir una visió també bastant positiva sobre el lideratge de l'ICD, aquesta és pitjor que la que es té des de la MI. Des de la CT es valora positivament elements com el suport tècnic i l'assessorament per part de l'ICD, la valoració i el reconeixement del lideratge tècnic que es fa de la CT i la resposta que es dona a les necessitats formatives dels equips professionals del circuit. D'altra banda, però, es valora més negativament l'assessorament i l'acompanyament legal que hauria d'oferir l'ICD i el suport econòmic per la creació d'eines metodològiques.

Els **EC** tenen una percepció també bastant positiva sobre el lideratge de l'ICD. Des dels EC es valoren positivament elements com el suport tècnic i l'assessorament per part de l'ICD, la resposta que es dona a les necessitats formatives dels equips professionals del circuit i la valoració i el reconeixement del lideratge tècnic que es fa des dels EC. D'altra banda, però, es valora més negativament el suport econòmic per la creació d'eines metodològiques.

Des de la coordinació política del circuit es fa una valoració positiva del lideratge central de l'ICD, però apunta que seria útil rebre més indicacions i directrius tècniques. Tot i així, apunta la necessitat de que es continuï respectant la idiosincràsia del territori. Des de la coordinació tècnica es creu que caldria millorar el lideratge polític del ICD central augmentant el finançament dels circuits que permetés donar millor resposta a les necessitats de les professionals. En relació al lideratge tècnic, es repeteix la idea de la necessitat de tenir un acompanyament tècnic més sòlid des de l'ICD central.

[9] Estàndard de servei 4: En el marc del circuit territorial, es garanteix l'avaluació continuada, el seguiment i l'adequació dels protocol i circuits, tot dissenyant un sistema de registre de dades a aquest efecte.

7.7. Valoració general del circuit: èxits i reptes

En aquest apartat es presenten les valoracions generals sobre el circuit i els èxits i reptes identificats per les pròpies professionals que els constitueixen.

Tot i que la **valoració general** del circuit, en tant que forma d'estructurar i organitzar el treball coordinat per l'abordatge territorial de la violència masclista, és positiva, tanmateix, s'apunta que caldria millorar la implicació i l'operativitat de la MI i la comunicació entre els diversos òrgans del circuit.

ÈXITS	REPTES
- La coordinació entre els diversos agents implicats. - La cohesió dels equips i dinàmica de treball positiva. - La continuïtat i vigència del circuit. - El lideratge positiu. - L'existència d'un circuit aterrat al territori. - La interlocució entre professionals fàcil perquè es tracta d'un territori petit. - La consolidació del circuit. - L'activació ràpida dels protocols. -La capacitat de convocatòria - L'organització de formació específica de violència masclista amb èxit de participació i assistència. - Les campanyes de sensibilització realitzades.	- Que augmenti la participació de tots els agents. -Que es treballi amb els agressors. - Que es millori la comunicació amb determinats àmbits d'intervenció, per exemple, salut mental. - Que augmentin els recursos humans dedicats al circuit. - Que millori el lideratge. - Que augmenti el pressupost del circuit. - Que arribar a tots els territoris. - Que es creï una eina informàtica que permeti recollir i sistematitzar les dades de les víctimes de VM en un únic programa. - Que arribar a diferents sectors i edats - Que es generar un llenguatge compartit i que es fomentar una comprensió i una aproximació comunes al fenomen de la violència masclista per part dels diversos agents. -Que s'impliquin activament totes les institucions, els organismes i els agents socials del territori rellevants per a l'abordatge actiu de la violència masclista. - Que es faciliti al conjunt de professionals una formació específica i diversificada sobre el fenomen de la

violència masclista i promoure l'intercanvi d'experiències i bones pràctiques.
- Que s'actualitzi el protocol perquè sigui més dinàmic i que es vagi adaptant a la realitat canviant del territori.
- Que s'estableixi un sistema d'avaluació del circuit que permeti identificar avenços i elements que necessiten més implicació i esforç.